

BELE ZASTAVE v Nemčiji že dolgo niso bile tako v običaju kakor so zdaj. Povsod, kamor se bližajo zavezniške armade, jih razobešajo, nepočni in podnevu. Gornje je slika z zapadne fronte iz nekega mesta blizu Berlina.

Zmage so težavne a tudi miru ne bo lahko ustvariti

RUSI V TRETJIČ V BERLINU.—POLJSKO VPRAŠANJE ŠE VEDNO PREDMET DIPLOMATIČNIH INTRIG.—KAJ BO ZMOŽNA STORITI KONFERENCA ZDRUŽENIH NARODOV V SAN FRANCISCU, ČE SPLOH KAJ?

Dogodilo se je ob Hitlerjevem 56. rojstnem dnevu od njega pričakovano: "Barbarski azijati" so prišli v Berlin. "Potopite jih v krvi", je ukazal svoji armadi, oziroma njenim ostankom, ki pa so še močni in povzročajo mnogo izgub ne samo "azijatskim barbarom", ampak tudi našim armadam na zapadni fronti. Tretjič v zgodovini se je dogodilo, da so ruske armade prišle v Berlin.

Drago plačana zmaga

Zmaga nad Nemčijo je bila strašno draga. Njene posledice bodo trpele še dve, tri generacije, ako se nad tem ne zasejejo kali za tretjo svetovno vojno. Večina vlad je takih, ki ne verujejo v spremembe iz starega v res novi, demokratični socialni sistem, in te vlade prevladujejo tudi na sedanji prvi mednarodni konferenci za ustvaritev nove mirovne svetovne uredbe.

Začetek slabo zasnovan

Začetek miru, ki ga ima zasnovati sedanja mednarodna konferenca v San Franciscu, je zelo slabo zasnovan. Kakih 47 dežel združenih narodov je zastopanih na nji. Ampak kakšni so ti zastopniki? V kaj verujejo? Ali v nadaljevanje starega, izkoriščevalnega reda, ki pomeni, da imajo gospodarji pravico izžeti vse kar morejo iz svojih podložnikov?

Ali pa naj bo bodoči mir tak kakor ga propagira mednarodno delavstvo? Ne, tega posedujoči nečejo, in ker imajo v San Franciscu oni kontrolno, le pazite, kako malo bodo oni pazili na sejanje vzrokov za tretjo svetovno vojno.

Poljsko vprašanje v ospredju

Svetovni problemi so ogromni. Segajo v ekonomske in politične zadeve, tičejo se "manjvrednih" kolonijalnih ljudstev, imamo pred sabo probleme mednarodnega trgovstva, kartelov, izmenjavanja vrednot itd., a v resnici tlači diplomacija najbolj vprašanje Poljske. Čemu? Zato, ker sta si v nasprotju dva ekonomska sistema.

Poljska je protežirala veleposelstnike, hierarhijo in birokracijo. A sedaj pa je na Poljskem vlada, ki hoče rešiti agrarno vprašanje z razlastitvijo veleposelstnikov in zagnala se je proti temu cerkev, ki bi največ izgubila, pa seveda tudi vsi drugi taki elementi, ki se ne morejo sprizajziti z zakoni socialne revolucije, pa intrigirajo proti Rusiji kolikor največ mogoče, da zanete vojno med nami in njo dokler so naše armade še v Evropi.

Kaj nai bo Poljska?

Poljska po prejšnji vojni je bila ustanovljena v veliki meri ne samo iz poljskega nacionalizma, kar je bilo upravičeno, ampak še posebno iz sovraštva do Rusije. Carska vlada je Poljake zatirala — tako se bere v povestih, kar pa ni vse res, kajti prav tako je zatirala ruske mušike. Pa naj so se uprli poljski kmetje in dninarji, po njih je udarila poljska šlahta (plemstvo) skupno s carjevimi vojaki, in kjer so se uprli ruski kmeti, so udarili po njih ruski plemiči s pomočjo carjevih kozakov.

Današnja Poljska ima vlado, ki Londonu in Washingtonu ni po volji. Sponsorira jo Moskva. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Pravi vojni zločinci so tisti, ki so fašizem finančno podprli

Nič čudnega ni, ako zavezniška komisija v Londonu, ki ima naložo določiti, kdo so vojni kriminalci, ni mogla priti do nobenega pravega sklepa. Sovjetska unija ni zastopana v nji. Par ameriških in angleških juristov je iz nje že izstopilo, ker so se naveličali poslušati razprave v opravičevanje nemških in italijanskih fašističnih veljakov ter japonskih militaristov, češ, da so koncem konca, ako se vse točno preudari, vendar legalni predstavniki svojih držav.

Navsezadnje so se odločili, da se vojne zločince kaznuje, namreč Hitlerja in njegove tovariše, Mussolinija in Roatta, in seveda tudi japonskim se ne bo prizaneslo.

Mussolinija so naši "sobojevniki" Italijani že imeli v pesteh. Lahko bi ga dali Angležem, ki pa ga niso zahtevali. Kajti angleški toriji, njim na čelu Churchill, so ga nekoč jako hvalili, pa bi jim bilo nerodno, ako bi ga morali sedaj oni obesiti. Tako je zlahka pobegnil. In nedavno tudi Roatta, ki bi ga posebno Tito rad dobil v roke.

Kdo so vojni zločinci? Mar le Hitler, Goebbels, Goering, Mussolini, Himmler, Tojo in drugi slični! Da, so!

Ampak kdo jih je financiral, kdo oborožil, kdo jih je podpiral do zadnjega? V Nemčiji nemški kapitalizem. In ko mu je uspelo vreči demokratično republikansko vlado in jo nadomestiti s Hitlerjem, je to dejanje odobril ves kapitalistični svet. Hitler je bil nato deležen posojil in materijala iz Francije, Anglije in iz Zed. držav, torej iz "arsenala demokracije". Kapitalizem mu je odobral, ker je z "marksizmom" tako dobro pometel.

Več let prej je prišel na krmilo Italije Mussolini. Vladni prvaki Anglije in Zed. držav so ga poveličevali. Kajti zatrl je "marksistično" nevarnost.

Napadena je bila demokracija v Avstriji. Se je kdo zmedel, da bi ji šel na pomoč? Ali pa potem španski republikli?

Glavni vojni kriminalci so sistem, ki je hotel postane fašizma zato, da je rešil svoj krivični socialni, izkoriščevalni sistem.

Francozi in Italijani se pritožujejo, da ne izpolnjujemo svojih obljub

Ameriška propaganda je bila silno neprevidna. Obetala je vse mogoče, posebno pa živeči, ki ga Evropeem manjka na vseh koncih in krajih. Vojna jo je čisto obubožala. Thomas L. Stokes poroča iz Italije, da je ljudstvo razočarano nad nami. Naša (ameriška) propaganda mu je obetala hrane, če se podajo, in tako so Italijani mislili, da smo mi ne samo restavracijski strežniki, ampak tudi založniki. Imamo vsega: blaga, živeža in postrežkov.

Stokes želi, da bi Američani razumeli tole resnico: "Lagali smo Italijanom in Francozom." To potrjujejo vsi verodostojni ameriški časnikarji.

Ne smemo pa povedati glavne resnice, in ta je, da ljudstvo gladije po zaslugi tistih, ki živijo od njega.

To je, izkoriščevalci se na vso mujo trudijo, da naj bi obubožanemu ljudstvu mi dali relief, zato, da si bi svoja bogastva oni obvarovali.

V Franciji in še posebno v Italiji se pritožujejo, da jim ne damo zadostne pomoči. A ameriška vlada, ki ji je veliko na tem, da reši izkoriščevalni sistem, navaja, kako ogromno je že država savojske dinastije prejela iz te dežele.

Francija tudi nima vzroka, da se toliko pritožuje, toda Francozi, ki stradajo, pa ga imajo. Godi se jim — namreč delavcem v Franciji, strašno slabo. Pa se pritožujejo, češ, dokler je bil nad nami Hitler, smo še nekako prestali, a od kar ste vi (zavezniki) tukaj, pa nam je vsega zmanjkalo.

Res, ves "tisočletni" fašistični "red" je propadel in posledice trpi ne samo Italija, ampak tudi Francija in vsa Evropa — z Nemčijo vred.

Z religio akcije pomagajo Zed. države ogromno. Je čudno, kako država s 140 milijoni prebivalcev toliko zmore. Ampak pomaga.

Vrhovni zavezniški koman-

Delavci v primeri z bogataši pretežno obdavčeni

Ob davka kot bi ga morali. Ob enem imajo v legislaturah predložene dodatke k ustavi, ki določa, da se ne sme nikogar obdavčiti več kot 25 odstotkov. Precej zakonodaj je ta davek k ustavi pod pritiskom lobistov, ki zastopajo bogataše in njihne korporacije, že odobrilo. Če se bi pripetilo, da bo res sprejet, bo bogatašu ostalo od njegovega profita 75 odstotkov, delavcu pa od njegovega prigarane-ga dolarja 75c. Ampak ne, kajti ako se sprejme zakon, da se bogatašem davek tako drastično zniža, se ga bo moralo toliko več naložiti na maso, torej na odjemalce. In da se bi razliko

pokrilo, bogataški krogi predlagajo federalni prodajni davek (sales tax). Kajti davek nekdo mora plačati in ta nekdo naj bodo delavci in farmerji. Omenjeni kongresnik je v svoji predlogi argumentiral, da je sedanji davčni zakon za delavce krivičen, ker odjeda kruh njihovim družinam. Najbolj prizadeti so najnižje plačani delavci. In naravno, najbolj revna masa je v kongresu najslabše zastopana, kajti politične masine so v rokah posedujočih slojev in raketirjev, katerim je ljudstvo molzna krava.

Z davki sedaj, ko vsakdo de-

V današnjih vojnah ni več zaledja in ne varnosti za nikogar

Anglija, ki je razmeroma daleč od fronte, je bila vzlic temu "fronta". Nešteto poslopj v nji je porušeni in v napadih nemških letalcev ter V-bomb je bilo v nji 146.760 civilistov ubitih ali pa ranjenih. Med njimi je bilo ubitih 7.036 otrok.

V prejšnji vojni je bila Nemčija vzlic porazu skoro nedotaknjena. Ogromnih bombnikov tedaj še ni bilo. V sedanji pa Nemčija žanje kar je sejala. Tudi njena mesta so razvaline in na tisoče njenega civilnega prebivalstva je pokopanega v njih.

Poljska in Sovjetska unija skozi do Moskve je večinoma v razvalinah. Stotisoči civilnega prebivalstva je poginilo od lake in vsled mraza in na tisoče so ga Nemci poklali, ker jim je bilo v napotje.

Izgube Zed. držav na bojiščih znašajo dotedaj okrog milijon mož. Nad dvesto tisoč naših vojakov in mornarjev je bilo ubitih, ostalih 800.000 je ranjenih, pogrešanih ali pa ujetih.

Stroški te dežele segajo v milijarde, o kakršnih v prejšnji vojni člani vlade v Washingtonu niti sanjali niso.

Naši vojni stroški so veliko večji kot vaši, nam pravijo v Moskvi.

Francoz Pierre Cot je izračunal, da znašajo ruski vojni stroški 125 milijard dolarjev, a Rus Touretski odgovarja v reviji "Boljševik", da znašajo veliko več. Po njegovem računu so vojni stroški USSR večji kot vojni izdatki Zed. držav, ker je treba k njim pristiati tudi razdejane kraje.

IGRA "MATI" BO V CHICAGU VPRIZORJENA 29. APRILA

V nedeljo 29. aprila bo v Chicagu vprizorjena od zveze družtev v pomoč našemu narodu v starem kraju drama "Mati", in govornik bo Etbin Kristan. Na sporedu je tudi več drugih zanimivih točk. Ta priredba bo v Ameriški dvorani na 1438 W. 18th St. Po končanem programu, ki se prične ob 3. pop., bo ples in prosta zabava. Vstopnina je 60c.

Veliko unijskih delavcev pada

Glasilu Ameriške delavske federacije poroča, da je dalo življenje na raznih bojiščih v tej vojni nad dvajset tisoč njenih članov, nad 52.000 pa je bilo ranjenih, ujetih in pogrešanih.

dant na zapadni fronti general Eisenhower je Francozom javno odgovoril, da je bila in je naša ekonomska pomoč zbičani Franciji ogromna. Našel je datjave v živilih in drugih potrebščinah, ki so presenetljivo visoke. Istotako za Italijo. Ne prva ne druga nista storili kaj prida za zmago v tej vojni. Posebno Italija ne.

Ameriški Srbi prete s civilno vojno v Jugoslaviji

TITO ZNOVA ZAHTEVAL TRST, PRIMORJE, REKO IN ZADER ZA JUGOSLAVIJO. — DEPUTACIJA AMER. SRBOV V SAN FRANCISCU, KI DELUJE ZA ZLOM "HRVATSKO-KOMUNISTIČNEGA" REŽIMA

Chicago Tribune z dne 22. aprila (nedeljska številka, ki izhaja v nad milijon izvodih) je poročala, da je odšla na konferenco združenih narodov tudi deputacija ameriških Srbov, ki je sicer neuradna, a vendar le "zastopnica srbskega naroda". Kajti tisti Srbi, ki so tam uradno, po njenem mnenju ne zastopajo Srbov.

Pretnja, ki se jo težko razume Deputacija je med drugim izjavila, da gre v San Franciscu zato, ker bo tam skušala državnikom dopovedati, da naj Atlantski čarter velja tudi za Srbijo, in pa, da Srbi nočejo "komunistične" vlade, ki so ji jo usilili Hrvati in Rusi.

Tej deputaciji ameriških Srbov načeljuje Louis C. Christopher (Kristoforovič) iz Garyja, Indiana, škof srbske pravoslavne cerkve Dionisije, ki ima svoj samostan blizu Chicagu, in Mitchell M. Ducichich.

V intervjuju s Tribunejim reporterjem so rekli, da ako združeni narodi kaj ne store za izgon Tita iz Srbije, bo v Jugoslaviji nastala v veliko presenečenje konferenca v San Franciscu v kratkem težka civilna vojna, kajti Jugoslavija "noče komunizma".

Ta pretnja je značilna zato, ker so se baš omenjeni trije skupaj z bivšim poslanikom Konstantinom Fotičem zmerom dušali, da ako bi Mihajlovič s svojimi srbskimi bojovníki dobil orožje, bi se proti Nemcem lahko boril.

Pa ga mu niso dali. Ampak če bo prišel s civilno vojno, kje pa bo orožje in municijo sedaj dobil, ko je tam proti taki civilni vojni pripravljena dobro oborožena ruska armada, poleg Titove.

Pesniki osvobodilne borbe Slovenije so v Majskem glasu dobro zastopani

Mile Klopčič, ki je bil reden sotrudnik naših publikacij, je uredil pesmi, ki so jih napisali fantje in dekleta v vojni proti okupatorjem in s tem proti fašizmu. Bile so tiskane v raznih podtalnih publikacijah in Klopčič jih je zbral in uredil pod naslovom "Pesmi naših borcev".

En zvezek je dobil v roke SANSov tajnik Mirko G. Kuhel in ga ponatisnil v imenu Slovenskega ameriškega narodnega sveta.

O tem piše v tej številki na drugi strani tudi Joško Oven.

Precej teh pesmi in izrpek uvoda k njim, ki ga je napisal Mile Klopčič, bo ponatisnjen v letošnjem Majskem glasu. Niso sicer sami biseri, ampak napisali so jih fantje in dekleta, izmed katerih so mnogi že padli v borbi, ki se vrši pod geslom "Smrt fašizmu! Svoboda narodu!"

Niso padli zaman. V prejšnji številki smo omenili naše tukajšnje sotrudnike, ki jih je precejšnje število. Pojasnili smo tudi težave, ki so nastale vsled vojnih razmer, in s tem vzroke, radi katerih smo zakasneli. Revija ne bo s tem izgubila prav nič na vrednosti. Nič ne bi raje kot mi, da bi izšla ob času, ampak ni bilo mogoče. Vsi smo že itak prezaposleni, potem posebno še pomanjkanje tiskarskih delavcev, a vendar, sotrudniki pomagajo, tiskarna dela in Majski glas izide v maju namesto v aprilu. Vsled omenjenih vzrokov ni bilo mogoče drugače. Veseli ga boste prav tako, ako ga dobite v maju. In imel bo svojo vrednost, kadarkoli ga primete v roke. Namreč veliko večjo vrednost, kot pa mu je cena.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četiri leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$5.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$5.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Svetovno delavstvo ob prvem maju 1945

S Hitlerjevim okupiranjem Evrope, z Mussolinijevim fašizmom v Italiji in s Francovim v Spaniji je legla na delavstvo Evrope temna noč. Nikjer ni bilo žarkov, ki bi mu kazali pot izpod more. Le še vsa težja je postajala od dne do dne, od leta do leta.

Avtor knjige "Mein Kampf" se je svetu režal v obraz in mu zatrjeval, da bo nacizem zavladal ne samo nad Evropo, ampak nad vsemi kontinenti, in da bo obstojal tak, kakor si ga je on zasnoval, najmanj tisoč let. In res je izgledalo, da je ni site, ki bi ga mogla ustaviti.

Sedaj ga je v Nemčiji konec. Človek, ki je največ storil, da se mu polomi roge—Franklin Delano Roosevelt, je umrl, a borba proti fašizmu se nadaljuje.

Kajti to, da smo porazili Hitlerja in njegov tretji rajh, še ne pomeni, da smo tudi vzroke fašizma zbili na tla.

To je naloga mednarodnega delavstva, ki bo letos prvič, od kar traja ta vojna, lahko prvega maja spet manifestiralo ne kot potlačen sloj, ampak kot nosilec zmage in kovar bodočega socialnega reda.

Snuje se nova strokovna delavska internacionala. Vrše se posvetovanja za obnovitev delavske politične internacionala. In v vlade evropskih dežel vstopajo poleg drugih tudi predstavniki obeh delavskih političnih gibanj. Posedujoči sloji si ne morejo pomagati — predstavniki delavstva morajo sprejeti v vodstva držav.

Ves čas "fašistične ere" smo imeli vero v zmago človeka. Vseskozi smo bili prepričani, da neglede, kako je fašizem močno rjul, podjarmiljal in kotalil glave opozicionalcev po pesku — bo nekega dne zrušen in delavsko gibanje, ki ga je zbil, pa vsane večje in silnejše kot kdaj prej v zgodovini. Fašizem in njegovi podporniki kapitalisti so mislili, da je delavsko gibanje res za stoletja zatrto in tudi med delavstvom je nastala malodušnost. Ne med vsem!

Dokaz je osvobodilno gibanje v Jugoslaviji, ki je nastalo v času, ko so mnogi mislili, da je vsako upiranje blaznost. In čim bolj se je krhala nacistična sila, bolj je bilo očitno, da je k temu veliko pripomoglo podtalno gibanje. Ne samo v Jugoslaviji, ampak prav tako v Franciji, Belgiji, na Grškem, Norveškem in drugje.

Italiji je Mussolini praznovanje delavskega mednarodnega praznika prepovedal, Hitler pa je prvi maj proglasil za nacistični državni praznik, zato da bi marksističnemu vzlet njegov pravi pomen. A delavski prvi maj se je ohranil vzlic njima, vzlic Petainu in Lavalu, Francu in kvizlingom.

Delavsko gibanje, ki je trpelo pod peto fašizma tudi vsa tista leta, ko so demokratične dežele še bile v prijateljstvu z osiščem, in še bolj pa v vojni, se prejraja in kristalizira. Hitlerjev "Mein Kampf" izginja s polic. Marksistična literatura se vrača nanje. In delavski borci zapuščajo ječe in iz podtalne borbe gredo spet v beli dan in prevzemajo odgovornosti v vladah.

Prvi maj 1945 pomeni za delavstvo prehod iz fašizma v svet resnične demokracije, ki bo zgrajena na temeljih socialnih pravic in zidanja blagostanja za vse, ki so ga vredni.

Čemu nihče ničesar ne stori proti preteči brezposelnosti?

Leo Cherne, ki je eksperimentalni tajnik ustanove z imenom "Research Institute of America", je napisal knjigo, v kateri razlaga, da preti tej deželi katastrofalna brezposelnost, ako se vlada in kongres ne zganeta, dokler je še čas. Cherne velja za avtoriteto na polju ekonomskih in socialnih raziskovanj in zato je njegova knjiga, ki se peča s pretečo brezposelnostjo, vzbudila v krogih, ki se za stvar zanimajo, veliko pozornosti.

Tednik "Labor" v Washingtonu ugotavlja, da vsi ljudje govorijo o tej nevarnosti, kot govore vsi o vremenu, le zgane se ne nihče, da bi tudi kaj storil. Lahko je v govorih obetati po vojni 60 milijonov služb, a Cherne je naštel dejstva, iz katerih je razvidno, da bo po vojni nad 19 milijonov delavcev brez služb, ako se dežela ne pripravi za rešitev tega problema. Dosedaj se še ni.

Sedaj je zaposlenih kakih 60,000,000 delavcev in delavk. Ta ogromna zaposlenost je posledica oboroževanja in vojne. Poleg teh šestdeset milijonov delavcev imamo nad deset milijonov fantov in moč v armadi in mornarici, ki bodo večinoma odpušeni čim bo vojna končana tudi na Pacifiku.

Urad za statistična raziskavanja v trgovskem departamentu pravi, da se je način obratovanja tako izpopolnilo, da lahko sedaj produciramo toliko kot leta 1940 z osem milijonov delavcev manj, kot pa jih je bilo za isto količino produkcije takrat treba. In tehnika se še vedno zboljšuje. "Efficiency" tudi. Torej bo treba po vojni za tolikšno produkcijo, kot je znašala leta 1940,

BALTIŠKO OBREZJE, ki ga je do nedavno kontroliral Hitler, je sedaj že domalega "rusko jezero". Goraje je prizor iz Gdanskega (Danzig), ki so ga nacistične čete ob svojem umiku pred rdečo armado zažigale. Poljska vlada v Lublinu, sedaj nastanjena v Varšavi, je Gdansko pridružila k poljski republiki.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Roosevelt

Zadnje dni se je po tej mili ameriški zemlji razlilo toliko žalosti in toliko priznanj, hvale in slave, kakor morda nikdar prej v ameriški zgodovini.

Zelega sem le, da bi bil Roosevelt vse to slišal. Dobro bi mu delo, saj je milijonom prihajala žalost resnično od srca: nemara bi se mu milo storilo in si bi obrisal solzo tudi sam. Toda mnogoterim bi se hudomušno nasmihal, in na nekaterih bi se upravičeno lahko jezil ter jih vprašal, kam so skrili gada, ki so ga nosili v srečo...

Vendar je verjetno, da je njegova nenadna smrt pretresla in mnoge njegovih nasprotnikov. Kajti bil je veličina, ki je pustila ne le na amerškem, pač pa tudi na svetovnem pozorišču veliko praznino za seboj. In ker je bil veličina, bo morala poteči vrsta let, preden bo mogel kdo njega in njegovo delo pravično presoditi in oceniti.

Toliko pa je jasno, da je poznal ceno človeka in ceno dolarja, da mu je bila ljudska sreča in zadovoljnost veliko bolj pri srcu, nego pa zlato tele, da je s svojim newdealskim programom, z dobro premišljenimi odredbami nameraval zavreti in odpraviti vse bodoče krize. Hotel je, da bi delovni človek ne pogibal več ob prepornih skladstih, da bi bil deležen blagostanja, ki mu gre in da bi bilo to njegovo zaslužno blagostanje trajno, ne pa, da bi na vsakih toliko let moralo na Molohovem oltarju zgoreti v nič.

Toda pri gradnji te nove ameriške ekonomske stavbe so se mu protivili in nagajali največ tisti, ki jih je v najtemnejši uri krize potegnili z roba prepada na varno. In kakor tepe Bog ba je tiste, ki jih ljubi, je tudi Roosevelt vzel bič v roke ter je te nehvaležne, od prevelike lakomnosti zaslepljene svoje Pappenheimerje opetovanokrat javno ošvrkal.

samo 48 milijonov delavcev, a na razpolago pa jih bo 57 milijonov vseh skupaj. Kam z njimi?

Skrajanje delavnika na 30 ur v tednu bi pomagalo, ampak to se ne bo uresničilo brez bojev, niti ne v vseh obratih, razen s postavo, ki pa je kongres niti z daleč ne misli sprejeti.

Razdelitev dela, da bi delal ti dva dni, jaz dva dni na teden, bi izdalo le toliko, da bi nekaj milijonov manj ljudi pohajalo po cestah, toda kaj pa boš s plačo, ki jo dobiš za dva ali tri dni dela na teden?

Privatna industrija obeta, da bo ta problem rešila najlaglje brez umešavanja države. To so besede. Nji ni za reševanje takih vprašanj, ker obratuje za dobiček, ne zato, da bi služila interesom delavcev in splošne javnosti. Ko profita ni, te odslovi, ali pa kako drugače zniža poslovne stroške, da se ji obrat izplača.

Javna dela bi pomagala, ampak jih bi bilo treba zasnovati ne s stališča kakšne WPA, kot v prejšnji krizi, pač pa tako, da bi se delavci ne počutili kot odjemalci "miloščine", pač pa kot vredni svojega dela in svoje meзде.

V drugače organizirani ekonomski uredbi bi to ne bil noben problem. Ako lahko zaposlimo vsakega v vojnem času, ko se gre za uničevanje dobrin, bi jih prav gotovo lahko še bolj v mirnem času za graditev in večanje narodnega bogastva. Ampak v ta namen bi bilo treba sprejeti socializem, česar pa sedanji oblastniki ne bodo storili.

skega in Tihega morja? In Amerika si je potegnila odejo čez glavo...

Ali se spomnite one popoldanske ure, ko je Roosevelt, kakor ljudskošolski učitelj, učil staro in mlado ameriško dečo zemljepisja? Z zemljevidom pred sabo jo je vodil od celine do celine, od otočja do otočja ter ji skušal dopovedati, da je moderna tehnika zblížala celice, zožila morja, skratka, skrčila je svet v toliki meri, da ne more biti več govora o kakšni varnosti, dokler se fašistični kačiči ne stare glave.

Vojna mu je naložila še posebno, izredno težko in zapleteno nalogo. Brez izdatne zaslombe v senatu in kongresni zbornici bi vojnega programa nikakor ne mogel izpeljati. Njegovi dogovori s Churchillom in Stalinom bi bili brez odobritve v Washingtonu le slama v vetru. Zato je — rad ali nerad — moral popuščati. In zato nas je zadnja leta v mnogočem razočaral.

Ali tudi on je doživljal velika razočaranja. Taiste ljudske plasti, ki so se pri volitvah izrekle zanj ter mu s tem izrazile svoje veliko zaupanje — taiste plasti so mu ponovno pošiljale v senat in kongres razne Tafta, in Wheelerje in Brookse — zagrizene njegove sovražnike in notorične coklje vsemu napredku.

Nihče ne more tajiti, da je bil Roosevelt prijatelj in zagovornik delavskih organizacij. Kaj se je zgodilo? John L. Lewis mu je pokazal svoj široki hrbet. Če bi Lewis ne imel organiziranega delavstva za seboj, bi tega ne mogel storiti.

Tisti večer po Rooseveltovi smrti je zakonski moj tovariš Jape prinesel domov vse popoldanske in večerne časopise — le Tribune ne. "Ni je še zunaj," je dejal, "in je najbrž še ne bo tako kmalu..." Treba jo je bilo najbrž vsu predelati, nevtralizirati, skriti sekirico pod prag, nad prag pa obesiti kletko s slavčkom...

Roosevelt ni bil nikakršno božansko bitje, bil je samo človek, toda človek v polnem pomenu besede.

Zal mi je za njim!

NOVA "LEVIČARSKA" REPUBLIKA

Republika San Marino (na italijanskem polotoku) je stara tisoč šest let. Je najmanjša na svetu. Ima samo 15,000 prebivalcev, ki so večinoma ovčje-rejci in kmetje. Njena "armada" šteje dvajset mož in pa nekaj policajev. Ko je Italijo vladalo papeštvo, se je morala ta mala republika asimilirati politiki cerkve, in isto je morala storiti, ko je prišel Mussolini na krmilo.

Meseca aprila t. l. pa so se morali ljudje Mussolinijevih nazorov v San Marinu iz vlade umakniti in prevzela sta jo en socialist, zobozdravnik po poklicu, in en komunist, ki je slikar.

Ako vam je naročnina potekla, prismo, obnovite jo čimprej.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Sedel sem na komodnem naslonjatu in brezbrino poslušal neko na pol klasično melodijo, katere je prihajala iz bližnje stojčega radija. Niti nisem bil iznenaden, ko je komentator za trenutek ustavil program, češ, da ima važno novico, katere je ravno kar prišla iz Washingtona. V današnjih časih, ko se vrje zgodovinski dogodki s takšno bliskovito naglico — nisi ravno iznenaden, pa če tudi pade Duraj ali pa Berlin. Ali nekaj kot ted je zavelo iz zvočnika, ko sem začul besede... "Predsednik Roosevelt je umrl..."

Kot da me je nekdo udaril v obraz — komaj sem vstal s stola...

Saj nisi mogel verjeti, da je resnica — da je umrl človek, kateri je simboliziral toliko upanja v tej strašni zgodovinski epohi.

Da, človek je legel v grob, v prezgodnji grob, človek, kateri je imel več sovražnikov in več prijateljev kot pa kdorkoli na tej zemlji. Franklin Delano Roosevelt je pisal zgodovino, pa čeprav ga je ona imela v svojem toku, kot je imela ostalo človeštvo. Noben zgodovinar ne bo mogel trditi, pa če je še tako pristranski, da ni bil on za rama in za glavo višji od vsega tistega krdela državnikov, kateri so živeli pred tisto žalostno periodo, katere se je nahajala pred začetkom te vojne v tej deželi ter v mnogih drugih krajih sveta. Da ni mogel storiti več kot je storil, je potrebno razumevanje razpoloženja, katero je vladalo v tej deželi, zastrupljeno po izolacijskih ter fanatičnih fašističnih orijentiranih "anti-new dealerjev".

Leto 1932, ne bom nikdar pozabil. V predsedniški kampanji, v kateri sem agitiral za naše socialistične kandidate, so me zanesle noge v različne kraje Zedinjenih držav. Pogled je bil povsod enak. Zaprte tovarne, zaprti rudniki, s plevelom poraščena polja... Kamor si prišel, v Cleveland, Pittsburgh, St. Louis itd., povsod si našel neizogibne naselbine brezdomcev, takozvane "Hoovervilles". Banke so zapirale vrata, obup je vladal v deželi. Zastonj so bili optimistični govori predsednika Hooverja, češ, da je prosperiteta prav za "vogalom". Globlje in globlje se je zajedala kriza, kateri ni bilo konca.

Bolj in bolj je izgledalo, da je kapitalistična ekonomija v smrtnem boju. Socialisti smo vedeli odgovor, vedeli smo za rešenje. Ali to ni bila socialistična Amerika, ampak na smrt bolna kapitalistična Amerika, katere vodnik, ki ji je bil na krmilu, ni bil kos svoji veliki, težki nalogi in kateri je v svoji slepoti komaj teden pred finančno katastrofo konstatiral po radiju, da se nahajamo pred dobo "največjega blagostanja, kar ga je še videla ta dežela". Mislim, da se še vsi spominjamo tistih časov.

Leto 1933 je nastopil predsedniško mesto F. D. Roosevelt. Njegova magnetična osebnost ter drzni odloki so prinesli novo dobo ter nov up Ameriki. Skoro gotovo bi bil šel lahko mnogo dalje v svojih odlokih za socializacijo. Prilika je bila zato jako ugodna. Namesto nacionalizacije so prišle druge odredbe, katere so postavile in oživile skoro popolnoma skrahirani finančni, bančni in ekonomski sistem privatne iniciative — kajpada s pomočjo države, zopet na noge.

Vse to se je vršilo pod imenom "New Deal". Komaj so se razmere malo zboljšale in so bankirji ter industrialci počutili zopet varne — so se obrnili proti svojem rešitelju. Začela se je najumazanejša kampanja proti njemu, katere ni prenehala do njegove smrti.

Kot državnik in prijatelj malih in zatiranih bo umrl predsednik Roosevelt gotovo imel veliko mesto v zgodovini. On je bil eden, tistih redkih državnikov, kateri je že zgodaj uvidel nevarnost fašizma ter skušal pripraviti demokracijo v boj proti njemu. On je bil, kateri je kljub veliki opoziciji priznal Sovjetsko Rusijo ter ustanovil diplomatske stike z njo. Čeprav velik prijatelj miru, je oborožil Ameriko za boj proti skoro nepremagljivim silam fašizma ter s tem odločil zmago. Z njegovo smrtjo je delavstvo izgubilo prijatelja, in med njim tudi mi Jugoslovani... Naporno, nadčloveško delo, skrb in neupogljiva volja, so končno zlomile njegovo izmučeno telo. Priča njegove humanitarnosti so besede, katere je zapisal dan pred smrtjo v svoj govor, katerega bi bil čital v petek 13. aprila v spomin predsedniku Jeffersonu: "Today we are faced with the pre-eminent fact that, if civilization is to survive, we must cultivate the science of human relationships—the ability of all peoples, of all kinds, to live together and work together in the same world of peace."

Mnogo hinavskih besed je zapisano sedaj ob njegovi smrti od tistih, kateri so lagali, spletkarili in pljuvali na njegovo ime. Smrt je menda pač velika pomirjevalka. Ali med milijoni in milijoni človeštva — in še posebno med malimi, s skrbmi obloženimi ljudmi, bo njegovo ime ostalo simbol pravice, bolj-sega življenja ter svobode.

Razno
Pred nekaj dnevi sem se oglašil v uradu SANSa. Brat Frank Smith, kateri je tam uposlen, mi je med drugimi stvarmi pokazal ponatis partizanskih pesmi, katere je zbral slovenski delavski pesnik Mile Klopčič. Prisedši domov sem jih prečital pazno drugo za drugo. V svojem predgovoru pravi Klopčič:

"Tako napisano pesem prejme brigadna ali divizijska tehnika, ki jo uvrsti v svoje liste, tiska nekaj strani teh glasil recimo pri Novem mestu, nadaljuje s tiskom dan pozneje v notranjski vasi in zaključki tisk dan pozneje kje na Vrbovskem na Hrvaškem. Nato raznašajo ta list, kurirji mimo zased in skozi nje, da je slovenska partizanska tiskana beseda kljub težavam te dobe in ravno v teh časih prodrla v prav vse pokrajine, da redno obiskuje Primorsko in Koroško, kamor je pred vojno le tu pa tam kanila kakšna slovenska knjiga po tiho-tapski poti, in da nosi naše pozdrave tudi naši dragi Ljubljani. Po kurirjih gre naš tisk tudi med Hrvatine in Srbe, da jih obvešča o našem delu in utrjuje naše bratstvo. Marsikateri pesnik je pisal te pesmi, marsikateri tehnik, ki jih je tiskal in opremiljal, in morda bo tudi kdo od kurirjev, ko bo nosil prav tole zbirko po naši zemlji, zadet od sovražnikove ali pa izdajalske krogle. Misli nanje, ko boš prebiral te verzice, misli na njih napore in žrtvovanja, ko jemlješ v roke naš tisk, in zavedal se boš, kako dragocena je vsaka črka. Ze vse to daje našim knjigam, posebno pa še tej knjigi, pesmi posebne vrednosti. Kasnejši rodovi jih bodo jemali v

(Konec na 3. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Le čemu je sedaj veliko več vpitja zaradi Poljske proti Rusiji, kot pa ga je bilo proti Hitlerju takrat, ko je Poljsko napadel, to mi nikakor ne gre v glavo.

POVESTNI DEL

VEŠA KVONNEZIN:

Tok-tok

Ze dolg slišim prihajati človeka. Redni tok — tok njegove palice, s katero preskuša nosilnost ledu, prihaja iz razdalje približno dveh kilometrov.

To preskušanje ledu s sluhom je v zgodnji zimi na kanadskih jezerih mnogokrat potrebno. Palica se med hojo popolnoma lahko in neprisiljeno vihti, tako da pade njena ost pri vsakem četrtem koraku z vso močjo na led.

Toda tokrat se mi je zdelo, da udarja palica po ledu že pri vsakem tretjem koraku. To so bili koraki moža, ki se mu ne mudi in ki mirno postavlja nogo pred nogo. Tok — tok, enakomerno kot infanterija, ki koraka ob udarjanju bobna. Bila je pozna jesen. Led je bil slab, potrebno na tistem velikem, plitvem jezeru z blatnim tlom, ki je izločalo strupene pline. Temen gozd jelk je obdajal površino kot črn zid. Noben solnični žarek ni mogel prodrati vanj. Za gozdom se je širilo neprodirno močvirje kilometre daleč v deželo.

Zapuščena pokrajina, ki sem se je izogibal, kolikor sem se je mogel, kadar sem hodil postavljat pasti za živali.

Hipoma sem se spomnil dolžnosti gostitelja. Zanetil sem spet dogoreli ogenj, postavil svečo vodo za čaj in iz ostankov kosila pripravil novo jed. Ves čas sem premišljeval, kaj je dovedlo tučja v moj revir v času, ko je bil jesenski lov na višku.

Malaga mojeka taborišča se z jezera ni dalo videti, toda lahko viden je bil dim mojega ognja. Vedel sem, da noben popotnik ne zanemari take priložnosti. Tak je običaj ljudi, ki žive v teh gozdovih. Sedel sem ob ognju, kadil in željno pričakoval obiskovalca. Nekaj je v načinu njegovega bližanja izdajalo, da človek, ki je prodril tako globoko v moj predel, ne more biti navaden lovec. Čudno, kako je ta mož preizkušal led! Ne samo, da je padel udarec pri vsakem tretjem koraku, temveč je bil tudi nenavadno trd, kot da ima težjo palico, kakor jih navadno rabimo. In vrhu vsega ta čudni, umerjeni takt kakor tiktakanje zelo velike ure.

To počasno korakanje je izdajalo trdovratno vztrajnost moža, ki se je podal na pot, da izvrši neko poslanstvo, in ki se ne da po ničemer odvrniti od njega. Enakomerno je stopal dalje, ob taktu palice. Tok — tok — tok! Monotonost tega udarjanja je kakor hipnotično vplivala name. Mnogo časa je potreboval tujec — no da —, je pač razpolagal z njim. Vendar bi pri tako vztrajni hoji moral

biti že davno tu. Hipoma se opazil, da prihaja glas od druge strani in da je popotnik moral spregledati moje taborišče kljub dimu, ki se je dvigal iz njega in kljub sanem, ki sem jih imel ob bregu, in da je šel naprej. Čudno, nezaslišno obnašanje traperaja in tudi nerazumljivo — če mož ni bil slep ali če ni imel sovražnih namenov.

Ker si vsak človek, ki ima nekaj značaja, v življenju napravi kakega sovražnika, sem pomislil, če ni to neki sovražnik.

Sel sem na ledeno površino in si ogledoval, toda tučja nisem več videl, ker je imel breg jezera mnogo zalivov in zavojev. Vedno sem pa še različno slišal usmerjeno udarjanje palice, ki se mi je zdelo ne samo skrivnostno, temveč naravnost usodno, grozeče.

Tekel sem do sredine jezera, da dobim razgled, toda nisem zagledal nikogar. Vrnil sem se v svoje taborišče, ugasnil ogenj, se oborožil in šel zasledovati neznanca.

Eno uro ali še več sem mu sledil. Ker je že tuje pred mejo preizkušal led, sem si ta trud prihranil. Nisem izgubljal časa, temveč sem hitel, kolikor sem mogel. Toda, kakor sem bil hiter in kakor je mož pred mejo počasi hodil, ga nisem in nisem mogel dohiteti.

Kljub njegovemu navidezno lagodnemu koraku se je zdelo, da ostaja ista razdalja med nama. Tok — tok je prihajal zdaj z desne. Sledil sem mu dalje in opazil, da me je zasledovanje privedlo v globoko zarezan zaliv, ki mu nisem videl konca in ki ga sploh nisem poznal. Kljub temu — naprej za njim, za tem begajočim tok tokanjem, vedno v teku, — nepoznanec je pa z umerjenim korakom nadaljeval svojo pot.

Ali pa to sploh ni bil človek? Trdno odločen, da pridem na sled med pečinami, sem tekel dalje, brez ozira na to, kam me bo še zapeljal ta čudni glas.

Vabil me je čez širno jezersko površino, skozi ozke prehode med pečinami, ob zavitih, z gozdom obdanih vodnih poteh, vedno po ledu in vedno ob spremljevanju monotonega tok — toka.

Naenkrat sem se znašel v predelu svojega lovskega revirja, ki ga še nikdar poprej nisem videl. Pred mojimi očmi se je odprla po viharjih opustošena pokrajina in črno, neprodirno močvirje. Kako mi je moglo to ozemlje uiti mojim očem skozi vsa ta moja leta, nisem mogel razumeti, in jezilo me je, da neki tuje boljše pozna moje deželo kakor jaz. Ne samo to — vsa

stvar je postajala vedno bolj skrivnostna, nenaravna.

Od dolgega zasledovanja sem postal utrujen, nisem mogel več teči in sem začel hoditi! Vendar, čudno, prihajal je isti tok — tok na ušesa in razdalja je ostajala skoro enaka. Zdelo se je, kakor da je neznanec opazil mojo utrujenost in da je moji spremenjeni histrozi prilagodil svojo. Kako je mogel to napraviti mi je bila uganka, vsekakor se mu jaz nisem približal, niti se ni on oddaljil od mene. Hipoma mi je šinila misel v glavo. Morda se-me sploh ni hotel znebiti; mogoče je želel, da mu jaz slepo sledim, kamor se bo njemu zljubilo? Morda me je spretno zvalil v deželo, ki je nisem poznal? In čemu?

Solnce je zašlo, noč brez lune je legla na zemljo. Bil sem sam v divjini brez potov in stez, sam z neznanim sovražnikom. Prevzel me je vedno močnejši nemir, obstal sem, napravil ducat načrtov in jih zavrgel. V trenutku, ko sem obstal, je tok — tok zvilil proti vzhodu in se skril za ozkim pasom gozda. V moje nezrečno olajšanje se mi je zdelo, da se oddaljuje. To in pa dejstvo, da nisem imel nobenega provijanta s seboj, me je spravilo na misel, da se vrnem. V zraku je bil sneg; dobro tako — v snegu bo moral skrivnostni tujec zapustiti sledove.

In po isti poti sem se vračal proti kraju, ki sem si ga včeraj izbral za opoldanski počitek. Z ene strani je še vedno prihajal ta peklenski tok — tok, ki mu nisem mogel uiti. Nasprotno, spet se je približeval. Spet sem obstal in prisluškoval. Resnično, prihajal je veliko bliže in me prehitel za gozdnim pasom. Pot je presenetljivo zavila in glas je bil neposredno pred mejo! Zaprl mi je pot! Zdjaj je bilo gotovo, ta čudna stvar mi je namenoma zastavila pot. Jezi nad to nesramnostjo se je pridružil majhen strah.

Bliže je prihajalo, vedno bliže — pa nikogar nisem videl. Počasi mi je prihajalo naproti, tok-tok, neizprosno kakor čas. Tok — tok — tok, nič več tiktakanja ure, temveč udarjanje peklenskega stroja. Bližalo se mi je, udarjalo sekunde, dokler me ne bo pograbilo in zadavilo! Prestrašen sem se umaknil v stran — toda tisto mi je sledilo nočna pošast. Skušal sem ga obiti, toda stvar je vztrajno lezla za menoj.

(Konec prihodnjič.)

DELUJMO V POMOČ STARI DOMOVINI

Conemaugh, Pa. — Pri nas smo pričeli znova pobirati prispevke v pomoč stari domovini. Za novo akcijo v ta namen smo se odločili na seji podružnice SANSa dne 8. aprila.

Za to delo so bili pooblašeni za Conemaugh mrs. Mrak in Joseph Turk, za Bon Air Mrs. Skedel in Anthony Dolence, za Franklin mrs. Benčina in mrs. Okicki, za Park Hill mrs. Zabrie in mrs. Mele, za Woodvale Heights pa John Brezovec. Kampanja se bo pričela 1. maja in bo trajala do 31. maja.

Dragi rojaki! Očitno je, da se vojna v Evropi naglo približuje koncu. Vojne bo konec, ne pa grozot, lakote, bolezni in pomanjkanja. Gotovo, ljudstvo se bo polagoma samo pomagalo iz te strašne mizerije, toda brez prve pomoči, ki jo pričakuje od nekod mu bo skoro nemogoče pričeti normalno človeško življenje.

Res je, da pomlad, ki s svojo krasno naravo, z lepim, duhtečim cvetjem dreves, z zelenimi travniki in gozdovi, z žvrgoljenjem ptic in z bliščecimi gorskimi sončnimi žarki, nekako oživi in razveseli človeški čut. Toda tega smo menda deležni le tukaj v naši novi domovini. Predstavljajmo si sliko narodov, ki so prizadeti od strašnih vojnih grozot! Predstavljajmo si našo nekdanjo ubogo Jugoslavijo, v kateri so naši krvni bratje vključeni, kateri so šli skozi najkrovnostnejše čase!

Da dragi rojaki, njih sre ne bo obudila krasna narava pomladi. Oni se ozirajo potrti in z žalostnimi očmi na svoje domove, a pred seboj vidijo le o-

JOSEF STALIN gre baje Churchillu in našemu državnemu departamentu jako na živce. Na sliki na desni je on, na levi Molotov, na pogrebu marsala Sapošnikova.

smojene razvaline. Ozirajo se na sadno drevje, češnje in jabolane, ki so še nedavno s svojim duhtečim spomladanskim cvetjem tako veselo oznanjevale radost pomladi, a vidijo le obžgane veje, ki molijo proti nebu, kakor da bi prosile pomoči. Ozirajo se po razvalinah, da bi zagledali svoje drage: očeta, mater, sestro, hčerko ali sina, ali oni so odšli za vedno. Pokončala jih je kruta sovražna roka. Na njih obrazih se čita grozota, lakota, žalost in bolezen. Za njih ni nikjer, nikjer tolažbe!

Dragi rojaki! Ali niso to žalostni prizori! Ali niso to žalostne očetje in drugi krvni bratje toliko vredni, da jim nudimo takojšnjo pomoč? Ali nismo toliko inteligentni, da bi si znali predstavljati sliko grozodejstva in mizerije, v kateri živi naš narod? Ameriški Slovenci smo tisti, ki jim lahko nudimo pomoč in tolažbo. Mi, ameriški Slovenci, smo tisti, ki lahko vsaj nekoliko nadomestimo pomladno naravo s kosčkom kruha, riža, kave ali s kako ponošeno obleko. Izkazali ste se že večkrat kot dobrosrčni in usmiljeni ter pomagali našemu ubogemu narodu v stari domovini. Marsikatera žena, deček ali deklica se vam že zahvaljuje za pomoč, ki so jo prejeli od ameriških Slovencev.

Prva pošiljka je dospela v Jugoslavijo v januarju, druga je odpelovala iz New Yorka 21. marca. Skupna tonaža je bila 550 ton v vrednosti \$694,675. Poslanega je bilo precej živeža, obleke, obuval, zdravil in nekaj šivalnih strojev. To je bila prva pošiljka, katero so prejeli v Jugoslaviji in za katero smo tudi ameriški Slovenci prispevali.

Nikdar še ni bilo tako potrebno in važno, da posežemo malo globlje v žep, kakor je prav sedaj, ko se vojna bliža koncu. Radi tega ste prošeni, bodite naklonjeni in dobrosrčni, kadar vas obiščejo gori omenjeni pobiralci. Ako boste to storili, boste zadostili narodni dolžnosti, ki bo za vselej zapisana v zgodovini in zaeno boste tolažili sirote, ki tako obupno čakajo pomoči in tolažbe.

Joseph Turk, predsednik št. 28 SANSa.

POMOČ JUGOSLAVIJI

Pomožni odbor, ki deluje pod pokroviteljstvom ZOJSa, je do 31. marca nabral v pomoč Jugoslaviji \$462,942.74. Dne 21. marca je odpelovala iz New Yorka druga pošiljka relifnih potrebščin za Jugoslavijo. Vrednost poslanega materijala je bila ocenjena na \$412,675. Tehtal je 657,846 funtov (330 ton).

Prva pošiljka, ki je bila prejeta v Jugoslaviji že meseca januarja, pa je bila vredna \$232,339 in je tehtala 220 ton.

Neznanje je delavcev najhujši sovražnik.

GLAS Z DALJNEGA SEVERA

Leo Bruce, ki je uposlen nekje na Eleutionskih otokih pri Alaski, kjer so se v začetku vojne utaborile japonske čete, pa jih je ameriška armada spodila, je obnovil naročnino in pa članarino v družabnem klubu Slovenskega centra. Ob enem piše:

"Po koledarju je sedaj pomladni čas. Ampak tu je še vedno huda zima in snega bo menda dovolj tudi skozi poletje. Sedaj vsak dan sneži in včasih tudi dežeje. Velike snežne nevihte z viharji so tukaj nekaj navadnega. Solnce le malokdaj posveti skozi oblake. Delamo sedem dni v tednu in kakršnekoli vremenu.

Po gorah je polno snega in veliko ga je tudi tu spodaj. Naše koče so z njim dobro obložene.

Povedal bi marsikaj zanimivega s teh krajev, a smo pod cenzuro.

Prijateljem sporočam, da sem pri dobrem zdravju, a ne vem kako bo v bodoče, ker mora človek skozi takšno vreme.

Priporočam, da naj ljudje pišejo vojakom kolikor mogoče pogosto. Posebno onim, ki so daleč z doma, na frontah in v takih krajih, kot so tukaj. Pišma so jim glavno razvedrilo. Pozdrav vsem. — Leo Bruce."

(Gornje je izrpek iz njegovega angleškega pisma. Njegov naslov je Leo Bruce, Hut No. 6, A. P. O. 726, c/o U. S. E. D., Postmaster, Seattle, Wash. — Ako mu kdo piše, ga bo nedvomno zelo veselilo.)

O SPOMINIH IN DRUGEM

Pueblo, Colo. — V začetku tega stoletja je bilo menda naseljevanje Slovencev v Zed. države na višku. Pueblo je bila ena izmed onih središč, kamor jih je veliko prišlo, v nadi, da si nekaj prihranijo in se potem vrnejo v rojstni kraj. Delali so v roudotoplinicah in v jeklarni ter varčevali. Bilo je naporno delo. Mnogim se je res posrečilo nekaj prihraniti in so se vrnili. Se več pa se jih je privadilo, uživali so se v ameriške razmere in v garanje iz dneva v dan.

Naselbina je rasla. Prva, tu rojena generacija naših priseljencev je dorasla. Zavedala se je svojevega pokolenja in materinega jezika. Druga generacija pa brčkone ne bo imela te zavestnosti.

Veliko Slovencev, ki so se prvotno naselili v Pueblo, je odšlo dalje po zapadu do pacifične obali v kovinske rudnike, premogovnike itd.

Marsikaj Slovec, ki je pred leti zapustil pueblske topilnice ali jeklarne in sedaj živi kje na zapadu ali na vzhodu, se tu pa tam rad spomni na to mesto in se vpraša: "Kako neki je sedaj v Pueblo?"

Misli si: "Vzlic garanju smo imeli tam tudi mnogo veselja in zabave." Kaj hočeš! Spomini se vračajo in ne moreš jih odgnati. Spomini morejo biti le eno: so dobri, ali pa slabi. In ob enem so želja še enkrat živeti.

Vsem, ki so nekoč bivali tu in jim je življenje — bodisi žalostno ali veselo, še globoko v spominu, bom večasi v tem listu opisal, kako se imamo sedaj v Pueblo, kaj počnemo na društvenem in kulturnem polju in pisal bom tudi o drugih stvarih.

Brezdelja sedaj pri nas ni. Jeklarne obratuje kakor še nikoli. Vse je zaposleno. V jeklarni dela tudi veliko žena in deklet. Slovencev in Italijanke so v večini med njimi.

Ali je zadovoljnost med ljudmi? To je težko ugotoviti. Je skrivnost posameznikov.

Važnosti unije jeklarskih delavcev se dobro zavedamo. Pred tedni je bila v jeklarni enodnevna simpatična stavka vsled spora med unijo in kompanijo. Na shodu unije se je odglasovalo, da se da za izravnavo spora mesec časa. Na shodu je bilo marsikaj rečeno, kar nekaterim izmed nas ni bilo novo. Novo pa nam je bilo, ko je prišel na shod upravitelj jeklarne in izrazil željo, da se naj delavci vrnejo na delo. Predno je govoril v mikrofona, je dejal, da ne ve, zakaj je prišel. Sila kola lomi, pravi naš človek. Unijski odborniki so rekli med drugim: "Vprašamo za dostojno življenje, za dostojno ekzistenco, kot se spodobi za ameriškega državljanca, pa nas radi tega nazivajo ali nam pravijo, da smo komunisti, socialisti in podobno."

L. 1919 je bila dolgotrajna jeklarska stavka. Pred vsakim vodom tukajšnje jeklarne je bila postavljena strojnica. Ali se še kdaj ponovi taka stvar? Težko. Ampak če se ponove take stavke, bo — in čas je že — delavstvo zahtevalo ne pa prosilo kruha kot berači.—Kaktus.

imeli tam tudi mnogo veselja in zabave." Kaj hočeš! Spomini se vračajo in ne moreš jih odgnati. Spomini morejo biti le eno: so dobri, ali pa slabi. In ob enem so želja še enkrat živeti.

Vsem, ki so nekoč bivali tu in jim je življenje — bodisi žalostno ali veselo, še globoko v spominu, bom večasi v tem listu opisal, kako se imamo sedaj v Pueblo, kaj počnemo na društvenem in kulturnem polju in pisal bom tudi o drugih stvarih.

Brezdelja sedaj pri nas ni. Jeklarne obratuje kakor še nikoli. Vse je zaposleno. V jeklarni dela tudi veliko žena in deklet. Slovencev in Italijanke so v večini med njimi.

Ali je zadovoljnost med ljudmi? To je težko ugotoviti. Je skrivnost posameznikov.

Važnosti unije jeklarskih delavcev se dobro zavedamo. Pred tedni je bila v jeklarni enodnevna simpatična stavka vsled spora med unijo in kompanijo. Na shodu unije se je odglasovalo, da se da za izravnavo spora mesec časa. Na shodu je bilo marsikaj rečeno, kar nekaterim izmed nas ni bilo novo. Novo pa nam je bilo, ko je prišel na shod upravitelj jeklarne in izrazil željo, da se naj delavci vrnejo na delo. Predno je govoril v mikrofona, je dejal, da ne ve, zakaj je prišel. Sila kola lomi, pravi naš človek. Unijski odborniki so rekli med drugim: "Vprašamo za dostojno življenje, za dostojno ekzistenco, kot se spodobi za ameriškega državljanca, pa nas radi tega nazivajo ali nam pravijo, da smo komunisti, socialisti in podobno."

L. 1919 je bila dolgotrajna jeklarska stavka. Pred vsakim vodom tukajšnje jeklarne je bila postavljena strojnica. Ali se še kdaj ponovi taka stvar? Težko. Ampak če se ponove take stavke, bo — in čas je že — delavstvo zahtevalo ne pa prosilo kruha kot berači.—Kaktus.

imeli tam tudi mnogo veselja in zabave." Kaj hočeš! Spomini se vračajo in ne moreš jih odgnati. Spomini morejo biti le eno: so dobri, ali pa slabi. In ob enem so želja še enkrat živeti.

Vsem, ki so nekoč bivali tu in jim je življenje — bodisi žalostno ali veselo, še globoko v spominu, bom večasi v tem listu opisal, kako se imamo sedaj v Pueblo, kaj počnemo na društvenem in kulturnem polju in pisal bom tudi o drugih stvarih.

Brezdelja sedaj pri nas ni. Jeklarne obratuje kakor še nikoli. Vse je zaposleno. V jeklarni dela tudi veliko žena in deklet. Slovencev in Italijanke so v večini med njimi.

Ali je zadovoljnost med ljudmi? To je težko ugotoviti. Je skrivnost posameznikov.

Važnosti unije jeklarskih delavcev se dobro zavedamo. Pred tedni je bila v jeklarni enodnevna simpatična stavka vsled spora med unijo in kompanijo. Na shodu unije se je odglasovalo, da se da za izravnavo spora mesec časa. Na shodu je bilo marsikaj rečeno, kar nekaterim izmed nas ni bilo novo. Novo pa nam je bilo, ko je prišel na shod upravitelj jeklarne in izrazil željo, da se naj delavci vrnejo na delo. Predno je govoril v mikrofona, je dejal, da ne ve, zakaj je prišel. Sila kola lomi, pravi naš človek. Unijski odborniki so rekli med drugim: "Vprašamo za dostojno življenje, za dostojno ekzistenco, kot se spodobi za ameriškega državljanca, pa nas radi tega nazivajo ali nam pravijo, da smo komunisti, socialisti in podobno."

L. 1919 je bila dolgotrajna jeklarska stavka. Pred vsakim vodom tukajšnje jeklarne je bila postavljena strojnica. Ali se še kdaj ponovi taka stvar? Težko. Ampak če se ponove take stavke, bo — in čas je že — delavstvo zahtevalo ne pa prosilo kruha kot berači.—Kaktus.

imeli tam tudi mnogo veselja in zabave." Kaj hočeš! Spomini se vračajo in ne moreš jih odgnati. Spomini morejo biti le eno: so dobri, ali pa slabi. In ob enem so želja še enkrat živeti.

Vsem, ki so nekoč bivali tu in jim je življenje — bodisi žalostno ali veselo, še globoko v spominu, bom večasi v tem listu opisal, kako se imamo sedaj v Pueblo, kaj počnemo na društvenem in kulturnem polju in pisal bom tudi o drugih stvarih.

Brezdelja sedaj pri nas ni. Jeklarne obratuje kakor še nikoli. Vse je zaposleno. V jeklarni dela tudi veliko žena in deklet. Slovencev in Italijanke so v večini med njimi.

Ali je zadovoljnost med ljudmi? To je težko ugotoviti. Je skrivnost posameznikov.

Važnosti unije jeklarskih delavcev se dobro zavedamo. Pred tedni je bila v jeklarni enodnevna simpatična stavka vsled spora med unijo in kompanijo. Na shodu unije se je odglasovalo, da se da za izravnavo spora mesec časa. Na shodu je bilo marsikaj rečeno, kar nekaterim izmed nas ni bilo novo. Novo pa nam je bilo, ko je prišel na shod upravitelj jeklarne in izrazil željo, da se naj delavci vrnejo na delo. Predno je govoril v mikrofona, je dejal, da ne ve, zakaj je prišel. Sila kola lomi, pravi naš človek. Unijski odborniki so rekli med drugim: "Vprašamo za dostojno življenje, za dostojno ekzistenco, kot se spodobi za ameriškega državljanca, pa nas radi tega nazivajo ali nam pravijo, da smo komunisti, socialisti in podobno."

L. 1919 je bila dolgotrajna jeklarska stavka. Pred vsakim vodom tukajšnje jeklarne je bila postavljena strojnica. Ali se še kdaj ponovi taka stvar? Težko. Ampak če se ponove take stavke, bo — in čas je že — delavstvo zahtevalo ne pa prosilo kruha kot berači.—Kaktus.

imeli tam tudi mnogo veselja in zabave." Kaj hočeš! Spomini se vračajo in ne moreš jih odgnati. Spomini morejo biti le eno: so dobri, ali pa slabi. In ob enem so želja še enkrat živeti.

Vsem, ki so nekoč bivali tu in jim je življenje — bodisi žalostno ali veselo, še globoko v spominu, bom večasi v tem listu opisal, kako se imamo sedaj v Pueblo, kaj počnemo na društvenem in kulturnem polju in pisal bom tudi o drugih stvarih.

Brezdelja sedaj pri nas ni. Jeklarne obratuje kakor še nikoli. Vse je zaposleno. V jeklarni dela tudi veliko žena in deklet. Slovencev in Italijanke so v večini med njimi.

Ali je zadovoljnost med ljudmi? To je težko ugotoviti. Je skrivnost posameznikov.

Važnosti unije jeklarskih delavcev se dobro zavedamo. Pred tedni je bila v jeklarni enodnevna simpatična stavka vsled spora med unijo in kompanijo. Na shodu unije se je odglasovalo, da se da za izravnavo spora mesec časa. Na shodu je bilo marsikaj rečeno, kar nekaterim izmed nas ni bilo novo. Novo pa nam je bilo, ko je prišel na shod upravitelj jeklarne in izrazil željo, da se naj delavci vrnejo na delo. Predno je govoril v mikrofona, je dejal, da ne ve, zakaj je prišel. Sila kola lomi, pravi naš človek. Unijski odborniki so rekli med drugim: "Vprašamo za dostojno življenje, za dostojno ekzistenco, kot se spodobi za ameriškega državljanca, pa nas radi tega nazivajo ali nam pravijo, da smo komunisti, socialisti in podobno."

L. 1919 je bila dolgotrajna jeklarska stavka. Pred vsakim vodom tukajšnje jeklarne je bila postavljena strojnica. Ali se še kdaj ponovi taka stvar? Težko. Ampak če se ponove take stavke, bo — in čas je že — delavstvo zahtevalo ne pa prosilo kruha kot berači.—Kaktus.

PRIREDBA SANSOVE PODRUŽNICE BO 28. APRILA

Bridgeport, O. — Bilo je poročano, da je imela tukajšnja postojanka SANSa št. 33 v načrtu obdržavati veselico v prid jugoslovanskega relifa v soboto 14. aprila. Vršiti bi se imela v Društveni dvorani in govornik bi bil SANSov tajnik M. G. Kuhel. S pripravami je šla glado naprej in nadejali smo se velike udeležbe. Ampak v četrtek večer 12. aprila se je raznesla kot blisk vest, da je predsednik Roosevelt preminul. In rečeno je bilo, da bodo vse javne zabave do njegovega pogreba preklicane.

Takoj sem sklical vse bližnje odbornike te podružnice ter odbornike in odbornice pripravljalnega odbora, da se posvetujejo, kaj ukreniti. Sklenili smo prireditve prestaviti na soboto 28. aprila. Vršila se bo z istim sporedom in igral bo isti orkester kot prvotno določeno in nastopil bo isti govornik. Vstopnice, ki se glase za datum 14. aprila, so veljavne za prireditev to soboto.

Razumljivo je vsakemu, da smo prireditve v teh okoliščinah morale prestaviti. Ako je ne bi, bi se zamerili tukajšnji javnosti in tudi ugledu naše dvo-

rane bi škodovali. Udeležba pa bi bila zelo pičla.

O spremembi datuma smo obvestili kolikor največ ljudi smo v naglici mogli osebnostno, s časopisi in po telefonu. Prišlo jih je le kakih šest z oddaljenih naselbin, ki niso čitali našega obvestila kar nam je žal. A ljudje so razumeli in oprostili.

Apeliramo na vse, da naj pridejo v društveno dvorano v soboto 28. aprila. Agatirajmo, da bo uspeh te priredbe čimvečji.

Joseph Snoy.

PRVI MAJ

Springfield, Ill. — Se nekaj dni in nastopil bo mednarodni delavski praznik prvi maj. Akoravno se delavstvo po vsem širnem svetu nahaja v izrednih razmerah, se na dan prvega maja nedvomno spominjalo na čase, v katerih je bil prvi maj dostojno praznovan kot mednarodni delavski praznik.

Članstvo kluba št. 47 JSZ je na prošnji seji sklenilo, da pride v nedeljo šestega maja v Slovenskem narodnem domu veselico in da ob tej priliki ohranimo našo tradicijo solidarnosti, ki je zapadena v tem prazniku. Veselica se prične ob treh popoldne. Rajše bi seveda imeli prireditev na prvega maja, kar pa je v teh časih splošne zaposlenosti nemogoče.

Klub št. 47 JSZ v ljudno vabi vse, ki se še spominjajo, kako smo nekoč manifestirali na ta praznik, in so za nadaljevanje delavskega gibanja, naj se nam pridružijo s tem, da pridejo na to veselico. Zbavali se bomo in pomenili o tem in onem in praznovali zmago nad nacizmom. Godba bo dobra, ravno tako postrežba in vstopnina je prosta.

John Goršek.

RAZGOVORI

(Nadaljevanje z druge strani.)

roke z enakimi ali pa še z večjim spoštovanjem in ljubeznijo, kakor jemljemo mi v roke prve slovenske knjige, ki jim je očetoval Primož Trubar in njegovi."

Nemogoče je opisati vtis, ki ga napravijo te pesmi. Človek, kateri jih čita med štirimi zidovi, v toplem in varnem zavetju, komaj razume silo in moč te borbe, katere dom je gora in gozdovi. To niso pesmi blelih, zaljubljenih ljudi, kateri pišejo svoje ljubezenske bolesi v kavarni ali pa kje v podstrežju. To so pesmi močnih, izmučenih, mladih ljudi iz katerih verzov kaplje kri—katere so polne trpljenja, ampak tudi polne vere v bodočnost. Iz vseh pa sije neustrašena volja — partizana. Več o tem in o Jugoslaviji v prihodnji številki.

Ne pozabite priredbe SANSa 29. aprila v češki dvorani na Osemnajstji cesti.

Ob prvem maju pozdravljam vse sodruge širom Amerike.

Velika prireditev z obširnim programom

V POMOČ STARI DOMOVINI

v nedeljo 29. aprila v Češko-ameriški dvorani, 1438 W. 18th Street CHICAGO, IL.

Pričetek ob 3. popoldne

Vstopnina 60c, vključivši davek

Po programu prosta zabava in ples

Na obilno udeležbo vabi ODBOR.

Podpišite in darujte, da rešite življenja!

Milijonom Jugoslovancev prete nevarnost pogina!

Tifus in malarija pobirata ogromne žrtve!

DENAR SE NUJNO RABI ZA ZDRAVILA!

- DARUJTE.....\$ 1 za nakup kirurških škarij
- DARUJTE..... 5 za nakup 1,000 Sulfathiazole tabletov
- DARUJTE..... 10 za nakup 1,000 Atropine tabletov
- DARUJTE..... 25 za nakup enega "first-aid-kit"
- DARUJTE..... 50 za nakup ene kompletne opreme za transfuzijo krvi
- DARUJTE.....100 za nakup ene kompletne opreme za hitro pomoč (Medical field set)

Vaše ime in prispevek bo označen in sporočen maršalu Titu, kot izkaz spoštovanja in ljubezni do junških narodov Jugoslavije. Izpolnite ta kupon in ga pošljite s prispevkom na:

The American Committee for Yugoslav Relief
(od vojnoreliefnega fonda Amerikancev jugoslovanskega porekla)
58 PARK AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Prilagajmo

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Konstantin Fotić in Kristoforovič iz Garyja imata v new-yorskem New Leader še vedno veliko zaslonbe. Urednik Liston M. Oak bi se dosedaj že lahko naučil, da se v Jugoslaviji ni izbire: ali si osvobodilno fronto, ali pa s čaršijo in s Hitlerjem. A izgleda, da mu je slednja "manjše zlo", kakor mu je manjše zlo tudi v slučaju Grčije reakcija na Grškem in Churchillova politika proti plastem grškega ljudstva.

Reližno akcijo za Jugoslavijo bi bilo treba usoglasiti že dolgo nazaj, pa je vse tako kot je bilo, ako ne še bolj razdvojeno. To stane energije in denarja po nepotrebnem. Vladni odbor, ki ima nalogo nadzirati vse te neštete pomožne odbore, ki delajo pomoč Italiji, Grčiji itd., bi lahko pokazal nekoliko več sposobnosti v svoji nalogi. Edino le relifna akcija za Rusijo je menda edinstveno organizirana, toda tudi ona je spremljana z velikimi upravnimi in kampanjskimi stroški. A ima zanje saj kaj velikega pokazati!

Luigi Antonini iz New Yorka se predstavlja za besednika organiziranih delavcev italijanskega rodu v tej deželi. On je predsednik italijanskega delavskega sveta, ki po zatrdilih odbora predstavlja 600.000 italijanskih unijskih delavcev. Toda sedaj se Luigi ne zanima toliko za te delavce kot kako bi Italiji priboril pristop med združene narode in jo uvrstil med zaveznice, namesto da bi bila le "so-bojevnica" in pa brez besede na mirovni konferenci. Luigiju se mora priznati, da je v svojem italijanstvu zelo spreten, kajti pridobil si je v tej deželi krdele vplivnih prijateljev.

V hotelu Mayflower v Washingtonu je Luigi Antonini pridil v imenu ameriškega italijanskega delavstva banket, v namenu, da s pomočjo tega zelo draga podvzeta — kajti banketi v tistem hotelu so zares razsipna stvar — izvojuje Italiji "enakopravnost" med zavezniki in da se jo s časoma prizna enakopravnim ostali "veliki pektorici". Tako bi nastala potem "velika šestorica". New Leader ki je Luigiju zelo naklonjen in pomaga italijanski propagandi pod vodstvom tega unijskega voditelja, poroča, da mu je banket v hotelu Mayflower sijajno uspel. Udeležilo se ga je poleg italijanskih prvakov petdeset kongresnikov in senatorjev in vabilu se je odzval tudi State Department, ki je poslal tja kar dva svoja pomona državna tajnika: Deana Achesona in Jamesa Clementa Dunna. In pa več drugih visokih uradnikov državnega oddelka. Kajti Italija-

nov je v tej deželi več milijonov in glasove imajo. Luigi Antonini je tej gospodi ob obložnih mizah dokazoval, da se dela Italiji krivico, ako se je ne povabi na medzavezniško (mirovno) konferenco v San Francisco, in da bi se jo moralo že po odstavljenu Mussolinija sprejeti za članico združenih narodov. Mar ni s "strmoglavljenjem duceja in njegovega fašizma Italija postala demokratična, protifašistična država?" Na tem banketu so govorili tudi o drugih stvarih, dasi ne v napisanih uradnih govorih. N. pr. o vprašanju italijanskih kolonij, ki jih je okupirala angleška armada, in o Trstu ter o jugoslovanskem Primorju. Italijani bi radi, da ga zavezniki ohranijo Italiji in močno delujejo v ta namen. Menda vsi, le italijanski komunisti baje pravijo, da naj Jugoslavija dobi, kar je njene. Na Luigijevem političnem banketu niso bili zastopani.

Jonathan Stout pravi v New Leader z dne 14. aprila, da ima Italija isto pravico postati članica združenih narodov, kot jo je imela Rusija; kajti tudi Moskva je bila na Hitlerjevi strani, kakor Rim. Cemu torej delati razliko? Pa je razlika. Le zagrizenci jo nočejo videti. Italija je bila v vojni proti nam, Sovjetska unija nikoli, le pakt, ki ji sicer ni delal časti, je imela s Hitlerjem. A poplačala ga je s krvjo in življenji kot nobena druga dežela.

Italija ni zavrnila Mussolinija, pač pa so ga primorali ven kralj, njegov sin Umberto in maršal Badoglio. Cemu? Zato, da rešijo kolikor se rešiti da, predvsem privilegije, dvor, monarhijo in pa čimveč — fašistov! Vse to se je zmešateljno skozi diplomacijo, ki je dodeljena Vatikanu. Zavezniški zaupniki, med njimi en zelo velik svečenik iz New Yorka so rekli: "Italija je poražena, kralj bo odvržen in nevarnost je, da dobi rdečarsko vladno, ki bo pomedla z vso staro navlaklo. Tudi cerkev je v nevarnosti. Kako to preprečiti? Vrzite duceja in zavezniki vam bodo potem ščitili novo ustavno vladno. Tako se je zgodilo. Mussolinija niso odstavili in aretirali demokrati, kajti "preobrat" je izvršil fašističin svet po dogovorjenem sporazumu.

Z ljudstvom Italije je vredno simpatizirati. Vredno je, da se mu pomaga državo demokratično organizirati. A v Italiji bi bilo praktično izvedljivo edino, ako se odpravi privilegije in njeno gospodarstvo pa socialistično organizirati. A to bogne! To bi ne bila demokracija, ampak "komunizem"! Tudi Lui-

JAPONSKI VOJAKI so vztrajni ljudje. Bore se do zadnjega, vrh tega so tudi jako zvičajni in zavratni. Skrivajo se v goščah in napadajo iz zasede. Gornja slika predstavlja, ko so jih Američani z granatami primorali iz skrivališč.

gi Antonini bi to lahko razumel, namesto da je na svojem obisku v Italiji videl le "komunista" za vsakim voglom in za vsakim plotom ter se pritoževal nad zavezniki, ker pošiljajo Italiji premalo živeža.

H. R. Knickerbocker je dejal, da je bila konferenca v Jalti "drugi Munich in zmaga za Stalina". Slično trdijo vsi, ki bi radi, da naj Zed. države in Anglija tudi Stalina nabijejo, ne samo Hitlerja. Spilj je mnogim več za pokončanje slednjega, kajti proti Hitlerju so posebno pred vojno prav malo godrnjali, nekateri pa ga podpirali in še posebno potem, ko je v Rusijo udaril čes. le po nji! Te želje pa niso izražali zaradi demokracije, ampak ker sovražijo sistem, v katerem je svetovt privatne svojine nehala biti svetost.

General Edelmiro Farrell, ki je prišel na vladno Argentino neustavno, je sedaj od vseh ameriških republik priznan in s tem postal član njihnega društva za ameriško kooperacijo. Vse, kar mu je bilo treba za dosego tega diplomatskega uspeha, je bilo napaovedati vojno že tepenemu Hitlerju in napol tepenemu Japoncu. Toga ne bo ničesar stalo, kajti vojno je napovedal le na papirju, zakar je bilo treba prelitati par "kapljice" črnila, pa nič argentinske krvi. In njegov režim, ki so ga celo v našem okservativnem državnem departamentu označevali za fašističnega, je ostal tak kakor je bil. Torej če je bil fašističen prej, je tudi sedaj.

Diktator Franco je storil napako, ker ni postal enakot Farrel v Argentini. Tako bi bila morda tudi njegova Španija priznana za zaveznico in članico združenih narodov. Do tega ne bi imela nič manj pravice, kakor Italija, čeprav ima slednja sedaj nefašistično vladno.

Poljska do te vojne ni bila demokratična, saj ne v ameriškem smislu te besede. V demokratičnih krogih je veljala za napofašistično, ali pa za povsem fašistično, čeprav je dovoljevala nekaj svobode tisku in zborovanjam. A vendar, ameriški demokrati takrat niso bili za demokracijo na Poljskem nič v skrbeh. Zableto jih je šele, ko je Poljsko osvobodila rdeča armada. Pa govore o nevarnosti za demokracijo na Poljskem od čikaškega do nawayorskoga nadškofa, od čikaške Tribune pa do Hearstovega tiska. Tudi par slovenskih listov v Ameriki je izrazilo strah za poljsko demokracijo, dočim ji v Jugoslaviji v predvojni dobi niso hoteli pomagati, pač pa se navduševali za klerofašizem v Avstriji in za Francovega v Španiji.

Pomoč Jugoslaviji
Zavezniška pomožna ustanova UNRRA je poslala Jugoslaviji doslej že okrog 25 tisoč ton živeža, zdravil in drugih potrebščin, večinoma v Split.

GLAS IZ SAN FRANCISCA

Konferenca tukajšnje podružnice War Relief Fund of Americans of South Slavic Descent dne 18. marca, na kateri so bila zastopana deloma vsa tukajšnja jugoslovanska društva, je dobro uspela. Med važnimi zaključki se je določilo, da poleg obleke in denarja se bo od sedaj naprej nabiralo tudi živež in nova obleka za otroke v Jugoslaviji. V ta namen je odbor podružnice naročil večje število papirnatih zabojev, kateri se lahko dobe na sledečih naslovih: Peric Grocery, 1901 Balboa St., Louis & Co., 1217 Mission St., International Book Store, 1400 Market St., Adriatic Cafe, 1318 Polk St., J. Franulovich, 264 Missouri St., Peter Kurnick, 514 Utah St., in pri I. P. Nettoff, 1701 Carmelita Ave., Burlingame. Vsak posameznik lahko daruje po pet funtov živeža ali nove otroške obleke in vsakem zabojčku. Živež mora biti take kakovosti, da se ne bo pokvarilo v teku pošiljanja. Lahko se da v zaboj konservirano mleko, razna žitna jedila, čokolada, ribje olje (tablets) in razna druga konservirana otroška jedila. Ne pozabite dati v zabojček tudi šivanke in nit (cvrn), ker teh reči v Jugoslaviji ni mogoče dobiti. Več informacij glede stvari, katere lahko daste v zaboj, dobite pri zgoraj omenjenih.

Konferenca si je določila za leto 1945 zbrati vsoto \$20.000 kot delež od nas za pomoč našim v starem kraju. Približno ena petina te vsote je že nabrana, toda da se doseže cilj je potrebno, da gremo vsi na delo in darujemo kar največ mogoče. Ako vsaka jugoslovanska družina daruje po pet funtov živeža in po deset dolarjev v gotovini, bo naš cilj dosežen. Res je, veliko je onih, ki so dali več kot desetkrat toliko, toda veliko je tudi takih, ki niso še nič dali. Eni niso dali, ker nimajo, drugi niso dali ker spijo spanje brezbrzičnosti. Tistih ni nikdar okoli.

Banket, kateri je bil prirejen v pomoč našim v stari domovini, se je dobro obnesel. Dvorana je bila polna. Koletka v kovertah je prinesla \$2.042. Odbor podružnice se vsem darovalcem iskreno zahvali. Njih imena bodo priobčena v spominski knjigi podružnice in v tukajšnjem Jugoslovanskem glasniku.

V nedeljo dne 13. maja priredi tukajšnji odbor južnoslovanskih Američanov veliko slavnost in sprejem jugoslovanskih delegatov konference Zedinjenih narodov. Program se prične ob dveh popoldne. Kot govorniki nastopijo tudi člani jugoslovanske delegacije. Brezdvomno bodo imeli dosti zanimivega povedati. Prireditev bo v Scottish Rite Auditorium, 1290 Sutter St., San Francisco. Vstopnina za popoldanski program in za ples zvečer je skupno en dolar za osebo. Rojaki in rojakinje v San Franciscu in okolici so uvljudno vabljeni, da se sigurno udeležijo. Ves dobiček

gre za pomoč našim v starem kraju.
Za publicijski odsek,
Anthony Kastelic.

PRIREDBA V POMOČ STAREMU KRAJU

Chicago, Ill. — Slovenija, z vso ostalo Jugoslavijo vred, bo kmalu osvobodjena. Razdrta je. Mnoga mesta in trgi v razvalinah, vasi požgane, ljudstvo v bedi. A se veseli svobode, in pa ljudi, od katerih pričakuje pomoči.

Naroda tam ne smemo razočarati. Boril se je. Trpel in stradal. Tisoči izmed njegovih ljudi so padli, z vero v bodočnost, ki je sami niso doživeli. In sedaj, ko nacijska pošast krepava v zadnjih naporih, naši ljudje tam vidijo, da njihov upor ni bil zaman.

A vidijo tudi upepeljene vasi, uničena mesta in trge, opuštene njive, razdrte ceste in porušene mostove. In čutijo glad. Pričakujejo, da dobe od nekdor hrane. Pa oblekli bi se radi. Zdravil jim manjka. Vsega primanjkuje!

V Chicago obstoja že od začetka naše pomožne akcije za stari kraj zveza društev, ki je imela v pomoč narodu tam že nekaj zelo uspešnih prireditev. Prihodnja se bo vršila v nedeljo 29. aprila v Ameriški dvorani (prej Bohemian-American Hall), 1438 W 18th St. Prične se ob 3. popoldne.

Ta dvorana je našim rojakom znana, ker so se tu vršile že vse glavne prejšnje priredbe te pomožne akcije in veliko drugih. Ako se pripeljete z Blue Island Ave. kar., izstopite na 18. cesti, od kjer imate kakega pol bloka do dvorane.

Sporod bo pester. Vprizorjena bo drama v enem dejanju, "Mat", ki je zajeta iz dni sedanje borbe našega naroda. Spisal jo je Mile Klopčič, ki je čitateljem Proletarca, Am. druž. kolektarja in Majskega glasa dobro znan iz svojih prejšnjih spisov v teh publikacijah. On je navdušen partizan. Vloge so v dobrih rokah. O tem se boste prepričali 29. aprila v omenjeni dvorani.

Glavni govornik bo predsednik SANSa Etbin Kristan. Na sporedu bo tudi več drugih zanimivih točk, in ko bo končan, se pa prične prosta in plesna zabava. Vstopnina je samo 50c.

Washington daje slab vzgled
Nad polovico trgovin v Washingtonu, D. C., goljufa tako odkrito, da se je čuditi, čemu jim oblast ne stopi na prste. Tako je ugotovil vladni preiskovalni odbor v glavnem mestu, v katerem bi morali biti vsi prebivalci nam drugim v vzor. Pa so le "čizlerji" prvega reda. Dobičkarji žanjejo in goljufajo vladno pri dohodninskem davku, dočim ga je delavec, ki ga gulijo kjerkoli morejo, primoran plačevati svoj delež.

APEL SLOVENCEM V CHICAGU IN OKOLICI!

V zadnjih treh letih smo imeli v Chicagu že precej veselice, katerih dohodki so bili oddani na pristojna mesta za pomoč ubogim ljudem v Jugoslaviji. Večinoma so posamezne grupe prirejele zabave v ta namen.

Ker je sedaj pot deloma odprta za pošiljanje blaga v stari kraj, in ker se v skupnosti da več storiti, so se čikaške postojanke JPO-SS in SANSa združile in sedaj skupno delujejo ter poskušajo nabrati kolikor največ mogoče za takojšnjo pomoč ubogim trpinom v starem kraju. V ta namen so tudi posvečeni vsi dohodki priredbe, katero te grupe pripravljajo za čikaško občinstvo v nedeljo 29. aprila v dvorani Bohemian American, 1438 W. 18th Street. Prireditev se prične ob treh popoldne s primernim in lepim programom, zvečer pa bo plesna zabava, na kateri bo Ray Rodmanov orkester poskrbel, da se bo lahko vsakdo poštono naplesal po starokrajsko ali pa po ameriškansko. Zabava bo za stare in mlade, dober prizgik in pijača bo na razpolago in odbor želi, da bi se vsi — stari in mladi — udeležili te priredbe. Čim več nas bo skupaj, boljše se bomo zabavali in večji bo uspeh za takojšnjo pomoč, katero ljudje v starem kraju tako krvavo potrebujejo.

Na dan te priredbe bo tudi izžreban namizni prt in poleg tega bo oddan tudi en "war bond" nekomu, ki bo srečen.

Slovinci v Chicagu in okolici! Tukaj je apel na nas; klicani smo, da pomagamo vsak po svoji moči trpečim v starem kraju, da saj nekoli omilimo njihove nadloge in trpljenje. Odzovimo se temu klicu vsi, udeležimo se priredbe v nedeljo 29. aprila v Bohemian American dvorani, ker s tem bomo pomagali položiti mali dar domu na oltar.

Naj še omenim, da za vzpodbudo k boljšemu uspehu te kampanje je trvdka Badgers Tool & Manufacturing Co., Inc., poslala ček za \$500. Predsednik te tvrdke je naš dobro znani rojak Anton Končan, kateri je izposloval to lepo vsoto. Vsa čast človeku, ki se zaveda, da trpečim rojakom je potrebna takojšnja pomoč.

Za pripravljalni odbor,
Anton Trojar.

Zmage so težavne, a tudi miru ne bo lahko ustvariti

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Njen glavni načelnik je "komunist", karkoli sedaj to pomeni, a njen premier pa je socialdemokrat Osubka-Moravski, o katerem poljska vlada v Londonu

trdi, da nič ne pomeni, ker je "ničla". Ampak dejstvo je, da zamej-ne vlade "nič" ne pomenijo, pač pa le tisti, ki so tam ostali in se borili v najtežjih okoliščinah, dočim so zamejci živeli v najdražjih hotelih ter intrigrirali, uživali in se veselili dobe, ko se bi lahko povrnili h koritom. Takoga časa nikdar več ne bo.

Ruska pogodba s Poljsko

Ko so se Roosevelt, Churchill in Stalin sešli na konferenci na Jalti (ob Črnem morju), so med drugim sklenili, da naj postane Titova vlada v Jugoslaviji bolj razširjena, torej bolj reprezentativna vlada. Enako so zaključili glede Poljske. (O Jugoslaviji in trenjih v nji več v zadnjih dveh kolonah na tej strani.)

A dočim se je v Jugoslaviji ta načrt uresničil, se na Poljskem v popolno zadovoljstvo Londona in Washingtona nikakor ne more, ker pač tam hočemo "nam" prijazno vlado. Stalin pa zahteva v bodoče tako Poljsko, ki bo zaveznica, ne pa sovražnica.

Ameriški Srbi prete s civilno vojno v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani.)

magale gospodarsko jače dežele v Evropi in drugje po svetu, seveda s posojili in z vzajemno trgovino.

Nalogo, ki jo ima Titova vlada, je težavna, a jasno je, da misli koristiti Jugoslaviji.

Na konferencah v prejšnji vojni so imeli besedo predvsem Nikola Pašić in z njim vred drugi Srbi. Hrvati in Slovenci so mu lahko pritrtili, ali pa bili v opoziciji. Bivše JRZ je storilo slednje, a takrat je Pašić zmagal. Sedaj zmagujejo ideje, kakršne je zastopalo JRZ.

Vprašanje Primorja

In kakor je takrat JRZ delovalo za združeno Slovenijo, tako je zanj sedaj vsa jugoslovanska osvobodilna fronta, ali kakor že se uradno imenuje. Pašić pa je takrat mešetaril in popuščal, največ seveda na stroške slovenskega naroda. Italijanom je bilo to v prid. A sedaj se Italijani boje, da bo Tito res izvojeval za Jugoslavijo vse Primorje, s Trstom vred, pa vodi jo proti njemu v Italiji in v Ameriki veliko kampanjo. Pomaga jim pri tem na svoj način v interesu "velike" Srbije v uvodu omenjena klika, in pa tudi nekaj hrvatskih in slovenskih reaktorjev, ki bi rajše pod kako papeško Italijo kot pa pod "Titovo" Jugoslavijo.

Ampak če se jim ne posreči napraviti razdor med "veliko trojico", delajo račun brez krčmarja.

Naročite si Ameriški družinski koledar 1945. Stane \$1.25.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNKI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET CLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cierro \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois

Be a Medical Technician...Serve with the

Women's Army Corps in the Army Medical Dept.

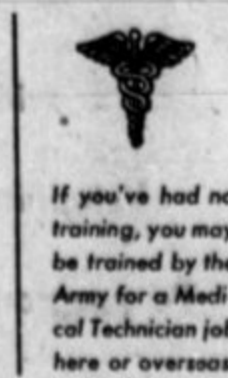
The Surgeon General is asking for Thousands of Medical Technicians Immediately for urgently needed service at home and abroad with the Army Medical Department in the Women's Army Corps. You'll be working under the very best in the medical profession and will be trained in newest techniques that will fit you for peacetime occupations.

Get Complete Details — SEND COUPON TODAY!

U. S. Army Recruiting Station
175 W. Jackson Blvd., Room A-355
Chicago 4, Illinois
Without obligation on my part, please send me facts on the Medical Technician Training Program for women, with or without previous experience.

Please answer the following:
Age..... How Many Years High School.....
Any Children Under 14 Years.....
Are You a U. S. Citizen.....

Name.....
Address.....
City..... State.....

If you've had no training, you may be trained by the Army for a Medical Technician job here or overseas.

This advertisement is sponsored for the Women's Army Corps by the Public Service Company of Northern Illinois

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Konferenca v San Franciscu

Danes 25. aprila se prične v San Franciscu konferenca delegatov Zaveznikih narodov, na kateri bodo sprejeti načrti za ustanovitev svetovne organizacije za mir in zaščito vseh demokratičnih, svobodoljubnih narodov sveta. Ta konferenca bo zgodovinskega pomena in važnosti, kajti posledice dela zborujočih delegatov iz 47 različnih držav bodo povedale, ali bo druga svetovna vojna položila temelje za trajni mir, ali vsejala seme za tretjo svetovno vojno in uničenje civilizirane sveta.

Slovenski ameriški narodni svet smatra, da je načrt za zgraditev svetovne organizacije za mir, ki je bil sprejet na pripravljajni konferenci v Dumbarton Oaksu, iskren in pravičen korak za doseg pravičnega mira ter da so zaključki sprejeti na konferenci v Jalti temeljni pogoji za ustanovitev take organizacije in za izvedenje njenih ciljev ter namenov. Zavedamo pa se tudi, da nobena začetna stvar ni perfektna in popolna ter da se nova mirovna organizacija lahko izpopolni in izkristalizira način njenega dela, potem ko bo enkrat postala kri in meso. Podirati naprej nekaj, kar še ne obstaja, in strupiti moralno človeštva s pesimizmom in strahom od zlih posledic, če bi se mir zagotovil s pomočjo oborožene sile demokratičnih narodov, ne pomeni drugega kot siliti nazaj v razmere, kakršne so obstajale v razdobju zadnjih 25 let, ko se je razpadel fašizem in nacizem in pričel svetovni pokolji. Narodi, ki so počutili tragedijo razsula in skorajšnjega uničenja, ker so bili na poti italijanski agresiji in nemški imperialistični pohotnosti, zlasti slovanski narodi, ne bodo nikoli več hoteli iti nazaj v stare razmere. To velja ravno tako za nas ameriške Slovence, kot velja za Slovence in Jugoslovane v Evropi. Radi tega je potrebno, da moralno podprmo vse one graditelje svetovnega mira, ki imajo iskrene in poščne namene protežirati ne samo interese velesil, temveč varno in srečnejšo bodočnost vseh malih narodov. Na vse naše organizirane skupine apeliramo, da na svojih sejah in zasedanjih osvojujejo tozadevne resolucije in jih pošljejo na državne tajnike Stettinusa v Washington.

Jugoslovanska delegacija je dospela v New York v dveh skupinah, prva 6. aprila, druga pa 16. Tvori jo sledeči: zunanji minister Ivan Subašič, finančni minister Sreten Žujević, Crni, Stanoje Simić, novi poslanik za Združene države (bivši poslanik Jugoslavije v Moskvi), dr. Stojan Gavrilović, podtajnik za zunanje zadeve, polkovnik Vladimir Dedijer, publicistijski ataše, Stane Krašovec, direktor državne komisije za rekonstrukcijo, Teodore Gjurjević, pravni svetovalec, Milorad Cerović, sekretar ministrstva za zunanje zadeve, in Branko Kojić, zastopnik jugoslovanske agenture Tanjug.

Med Afriko in Azori se je letalo pokvarilo in potniki so komaj ušli smrti. Piloti kapitan Kirkpatrick je pognal letalo iz višine 9000 čevljev in komaj preprečil, da ni tresčilo v morje nekje pri portugalskih otokih. Po dve urni nevarni vožnji so dospeli na Azore, kjer so se zasedli drugo letalo in brez kakega incidenta poleteli v New York.

Naša religiozna akcija

Vsled kampanje za zbiranje oblačila (United National Clothing Collection), ne vodi naš religiozni odbor ob tem času nobene javne kampanje za zbiranje donatnih prispevkov. Kljub temu so podružnice Sansa in posame-

zniki na delu, kar spričujejo prejeti prispevki za religiozno akcijo do 19. aprila. (Op. u.—Zaradi pomanjkanja prostora smo morali izkaz prispevkov opustiti.)

Vsem darovalcem naša iskrena zahvala.

Poznani rojak in večkratni guvernir na SANSovih prireditvah Joško Oven se je te dni ustaval v našem uradu, kupil par iztisov revije "Liberation" ter daroval za politično akcijo \$20.

Iz New Yorka smo prejeli od Rada Vavpotića vsoto \$10 kot izkupiček od partizanskih zvezdic, v Girardu, O., pa je za politično akcijo daroval rojak Jakob Taucher \$10.

Revija "Liberation", ki je pred kratkim izšla, se prodaja v SANSovem uradu. Naše podružnice in posamezniki opozarjamo, da jih naročijo od nas in ne iz New Yorka. Za Slovence jih razpečava samo SANS, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Illinois.

Ko smo prejeli nad 100 originalnih fotografij iz Slovenije, smo naleteli na zapreke pri identifikaciji nekaterih oseb. Zadržane čase pa smo dobili nadaljnje informacije in pojasnila.

Slika na platnicah revije "Liberation" kaže pohod slovenske partizanske brigade nekje na Dolenjskem. Med posamezniki smo ugotovili imena sledečih: Prvi (od desne na levo) je general-lajtnant Jaka Avšič, tedaj član štaba slovenske narodne vojske in partizanskih odredov Slovenije, sedaj komandant posadke v Beogradu; 3. Josip Vidmar, predsednik slovenske vlade, 4. dr. Marijan Breclj, 6. poznani akademski slikar Božidar Jakac, 7. profesor Josip Jeras, 9. učitelj Martin iz Toplice, 13. Franc Leskošek in 14. dr. Jože Rus.

Pravo ime polkovnika "Dakija" — narodnega junaka Slovenije — je Stane Semič.

General-major Dušan Kveder (Tomá) je sedaj glavni komandant slovenske vojske.

Poleg duhovnika dr. Mikusa (desno) je Lado Kozak (levo), urednik lista Kmečki glas, ki je prenehal izhajati in so ga nadomestile "Dolenjske novice".

Ameriški letalec Sgt. Palmer F. Lerun, kojega pogreb v Crnomlju je slikan, je bil sestreljen od Nemcev nad Dragatušem v Beli krajini.

Naše prireditve

V soboto 28. aprila: Shod in veselica in korist religiozne akcije v društveni dvorani v Boydsvilleu priredi podružnica št. 33, Bridgeport, O. Radi nenadne smrti predsednika Roosevelta je bil prvotni datum 14. april spremenjen na 28. april.

V nedeljo 29. aprila: Shod in prireditve in korist pomožne akcije v Strabanu, Pa. Dramski klub "Soča" priredi Klopčičevo enodejanko "Mati". Glavni govornik Joško Oven.

V nedeljo 29. aprila: Varijetni program za religiozno akcijo pod pokroviteljstvom čikaških podružnic SANSA in podružnice JPO v Bohemian-American dvorani, 1438 W. 18th St. Vprizorjena bo Klopčičeva "Mati". Gl. govornik predsednik SANSA Etbén Kristan.

Rojake vabimo, da vse prireditve v obilnem številu posetijo. Ves prebitok je namenjen takojšnji pomoči Jugoslavije.

O igrokazu "Mati": Slovenska kmečka mati, ki v strahu za svoj grunt ovira in duši borbo svojih otrok, ki brani drugemu sinu, da bi šel tja, kjer je njegovo mesto, kamor je že odšel njegov starejši brat. Mati v strahu za svoj grunt ne razume in noče razumeti borbe, ki se bori-

jo za osvoboditev "velikega grunta", vse slovenske domovine. Ne razume, da je osvoboditev tega velikega grunta edino jamstvo, da bo tudi njen dasi mali gruntek ostal. V svoji naivnosti ne razume izdajalske mreže vaških belogardistov, ki so jo spletli okrog najboljših sinov vasi. Tako je zaslepljena ta mati. Toda v trenutku, ko ji pade sin kot žrtev izdajstva Človeka, v katerega je doslej gojila vero, spregleda in njeno slovensko srce vzkipi in zraste v silnem hotenju popraviti in nakodnati vse kar je zamudila. Sovraštvo do izdajalca ji daje moč, sinova smrt ji vlije vero v zmago stvari, za katere se je boril in padel. Sama položi v roke drugemu sinu puško padlega in ga pošlje v borbo. Pred nami stoji mogočen lik trdne slovenske matere, ki se zaveda svoje dolžnosti: svoje otroke pošlje v borbo, dasi ve: morda se vrnejo — morda se ne vrnejo.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Nekaj drobiža

Chicago, Ill. — Abraham Lincoln je bil med onimi ameriški revolucionarji, ki so bili za osvoboditev zamerice iz telesnega suženjstva. In ker je bil predsednik, se je odločil idejo izvesti in v civilni vojni zmagal. Zamorci so nehali biti oseba last svojih gospodarjev, a v veliki meri so v južnih državah, s katerimi je bil Lincoln takrat v vojni in jih premagal, ekonomsko še vedno zasluženji in politično brez pravice.

Skozi ves čas vojne se po demokratičnem svetu veliko piše o diktatorjih, oziroma proti njim. Ampak kaj pomeni ta beseda, to so najbolj okusili narodi, ki sta jih imela Hitler in Mussolini pod peto. Kamor so prišle njune čete, so nosile za podjarmljena ljudstva glad in teror, krivice in smrt.

Premišljujoč o diktatorjih, je vstala pred mano meglena slika, taka, kakršne rišejo kartunisti. Videl sem, da ni popolna. Rimskega papeža manjka v nji. Ali ni on diktator svoje cerkve? In ali je on še kdaj dvignil en sam prst proti Mussoliniju, Hitlerju, Francu, Dollfussu in drugim fašističnim diktatorjem po svetu? Morda se nekoč dobi kak Lincoln tudi med katoliško duhovščino, ki jo do osvobodil izpod vatikanske diktature. Kajti ni ga stanu, ki bi bil toliko brezpraven kot je nižja hierarhija rimske cerkve.

"Lačne nasititi, nage oblačiti," tega nauka, ki smo ga slišali pri veronauku v šoli in v pridgah v cerkvi, se iz svojih otroških let dobro spominjam. V šoli nas niso učili slovenske slovnice, toliko bolj pa so nam utepali katekizem in nas seznanjali z zgodbami svetega pisma. Vedno smo čuli kako novo razlago in ker so bile zanimive, sem jih znal na izust. Nisem še pozabil zgodbe, ko je Kristus molil na Oljski gori, "O, Bog, če je mogoče, naj gre ta kelih trpljenja mimo mene..."

Sicer so v bibliji nove zaveze tudi dobri, filozofični nauki, a smola v tem je, da se nihče ne ravna po njih.

Mogoče so spovedniki v minule postnem času naše verne rojake izpraševali tudi o religiji za Jugoslavijo, ker mu nasprotujejo. Nekateri gospodje so na nauk, "lačne nasititi, nage oblačiti," pozabili, pa so ves čas nasprotni pomožni akciji. Ne smeš darovati za partizane niti ponošenih hlač, ali prispevati 50c. Kajti s tem bi podpirali "komunizem" in cerkev je zoper.

Dobrodelnost, kot jo zastopa SANS, so ti gospodje proglasili za greh, So pač trdosrčni in jih zgozba o sv. Martinu, ki je prerezal svoj plašč na dvoje, da ga je dal polovico razcapanemu revežu, nič ne mika.

Mi tukaj smo vse te gospode že obsodili, ampak ko bedni narod tam enkrat izve o njihovih nasprotovanjih, jih bo še glasneje obsodil.

Sicer ti gospodje niso zoper religij. Za svoje stanovske tovariše v Rimu in na Slovenskem so v Ameriki pridno nabirali. Da, zanje — pa čeprav delajo pod škofom Rožmanom za Hitlerja — se naj le vodi pomožna akcija. Ampak ne za upornike

in za njihov narod, ker to bi bila pomoč "brezvercem" in komunizmu. Torej pošljite svoje copake in desetake zvezi slov. župnij, ali njenemu blagajniku Grdini. Njegovo ime odgovarja namenu.

Oni pravijo, da bi bili za pomoč, ako bi jo mogli takoj poslati tja. Ali nam niso v svoji akciji ZSZ e pred več kot enim letom trdili, da zbirajo denar "za takojšnjo pomoč"? Kako so jo oni mogli poslati tja? Well, rekli so, da skozi Vatikan. In kdo jo je bil deležen? Duhovniki največ, menda tisti, ki blagoslavlja "domobrance" in preklinjajo partizane.

Kjer deli podporo škof Rožman in drugi zastopniki Vatikana, bi ljudje, kot so partizani, od lakote umrli. In Grdina to ve, zato je proti naši skupni jugoslovanski pomožni akciji.

"Konec vojne" bo res konec vojne edino za tiste, ki so padli na bojnih poljanah.

Demokratične dežele, ki pod firmo združenih narodov sedaj toliko pripovedujejo o borbi za demokracijo, so menda že pozabile, da niso Nemčiji, dokler je bila demokracija, nič pomagali pred Hitlerjevo nevarnostjo. Demokratični Nemčiji niso dovolili imeti več kot 100.000 voljakov, a Hitlerju pa posejevali milijone in mu pošiljali materijal, da se je oboroževal in si pred njihovim nosom zgradil armado, katero so združeni narodi, nad 40 po številu, komaj premagali in to šele z ogromnimi žrtvami. Ako bi Hitlerja rajše preprečili, namesto da so ga hodili "tolaziti" in mu dajali koncesije, bi sedaj ne bilo treba nove vojne za demokracijo, ker bi bila v ta namen prejšnja zadosti.

Evropa je danes več kot napol uničena, nastalo je nešteto novih pokopališč, pod Hitlerjem je dobila mučilnice na debelo in glad veje po nji. Ali se ne bi moglo vse to preprečiti, če bi bile demokratične dežele hotele stopiti v akcijo ob pravem času? Preprečiti ogenj je bolje kot pa gasiti požar in ga ustaviti šele pri zadnji hiši.

Iz vojnih poročil z zapadne fronte je razvidno, da zavezniška armada v Nemčiji nekaj pogreša. Vem, kaj... Tiste socialistične opozicije, ki so jo dovolili Hitlerju uničiti, kar se sedaj masuče nad Nemčijo in nad vsem svetom. In sedaj je zavezniška armada v okupirani Nemčiji brez opore med ljudstvom. Kar je bilo nasprotnikov nacizma, so bili likvidirani, ostalo ljudstvo pa je vzgojeno in sfanatizirano v evangelijsko Hitlerjevega nacizma.

Ko bo že vasa Nemčija okupirana, to še zmerom ne bo pomnilo miru. Ne bo ga, dokler ne bodo vse nacijske podgane uničene in vzroki za fašizem odpravljani.

Iz otroških let se spominjam tudi dni ko sem hodil v selško cerkev sv. Petra. V neki pridigi je župnik apeliral na farane naj darujejo za svete misijone, kajti treba je izpreobratiti divjake in pa krivoverce na Japonskem in Kitajskem. S širjenjem krščanstva tam niso uspeli, razen med divjaki, v krščanski Evropi pa najmanj, čeprav je bila pokristjanjena že v začetni dobi krščanstva.

Tu pa tam se pripeti, da mi pride pred oči vest o skopušnih ženah. Tako n. pr. sem čital o eni, da je ustrelila moža zato, ker je bilo to cenejšo kot pa ga tožiti za "divors".

Nocoj sem prečital brošuro "Liberation", ki ima obliko revije. Izšla je v založbi ZOJSA in dobite jo pri SANSo za 50c. Je polna slik iz starega kraja, ki predstavljajo borbo naših ljudi za svobodo. Ni sicer zabavno čitati in gledati take stvari, a so resnične in resnici je treba zreti v obraz. Vidite vasi in ljudi. Gorenjske vasi so bile med prvimi, v katerih so fašisti in potem naciji zanetili požar, če so bile obdolžene "nepokorščine" okupacijskim oblastim. Vas Dražgoše v hrihrib nad Selško dolino je bila porušena že leta 1941. V vasi Bukovca, ki spada

MIRKO G. KUHEL:

Razvoj Slovenije v naporih za svojo svobodo

(Nadaljevanje.)

Druga resolucija je določala, da sta eksekutivni in legislativni odbor odgovorna ne samo parlamentu, temveč direktno tudi narodu. Vsi člani odborov in parlamenta so poudarili odločitev, da se ne bodo odpovedali svojih pravic kot odrasle osebe; da zamorejo voliti odločitev izvoljene poslance, kadarkoli večina tako zahteva.

Nadalje so bile sprejete sledeče postavbe:

- a) Ustanovitev komisije za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev;
- b) ustanovitev komisije, ki naj proučuje in uredi odnose med državno in cerkveno ter da se zagotovi nemoteno bogostanje;
- c) ukinitve varnostnoobveščevalne službe (VOS);
- d) izdaja denarja v znesku 100 milijonov lir;
- e) upeljanje narodnega dohodninskega davka, ki naj sloni na principu obdavčenja dohodkov in pa one imovine, ki prinaša dobičke, toda premoženje, ki je neobhodno potrebno za življenjski obstoj, se ne obdavi;
- f) obvezno obdelovanje plodne zemlje, zaščita semena in plemenske živine; postava določa kazni za nepokorščino;
- g) Ustanovitev komisije za upravo razlašene imovine pripadnikov tuje narodnosti, ki so služili sovražniku ali izdajalcem. Vsa konfiscirana imovina postane narodna last.
- h) Odlok o zaščiti državnih gozdov, ki pripadajo pod administracijo in kontrolo narodne vlade;
- i) ustanovitev roditeljskih svetov za sodelovanje z narodno vlado, tiočih se vseh državnih šol.

Sirokogrudnost tega parlamenta in njegovih osnovnih postav in Hitlerjevi Evropi je nekaj, kar mi tukaj v Ameriki zelo težko razumevamo. Za nas vse te postavbe niso nič novega. V Evropi pa je to čudež in velikanski korak k napredku. Slovenski narod je vse to pozdravil z velikanskim navdušenjem, kajti obrisi nove, demokratične vlade so postajali jasnejši in bolj razumljivi. Toda vse to je bilo le na papirju. Ali bo faktilno vse tudi izvedeno in praktično izvajano? Narod je čakal volitev.

Volitve na deželi

Meseca marca 1944 se je slovenski narod pričel pripravljati za razpisane volitve. Mesta, trgi in vasi so bili poplavljeni z letaki in listinami kandidatov. Od malih do večjih vasi in mest, kot Crnomelj, Metlika (osvobojeni kraji), se je narod silno zanimal in navduševal za volitve.

Naš poročevalec je potoval po Dolenjski za časa volitev; hotel se je prepričati na kak način se bodo vršile. Prispel je nekoč v neko vas, ko je odbor ravno štel glasovnice. Sodeč po govoricah, ni bilo nobenega dvoma, kako je ta gorska vasica glasovala.

pod selško faro, je bilo istega leta umorenih dvanajst fantov. Mi, sicer briljantni ameriški Slovenci, pa sploh vedeli nismo, da divja v Sloveniji partizanski upor. — John Chamazar.

Za LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Na vsaki strani blatne vaške ceste so bile hiše obite z letaki in vaščani so se radovali. Celo osemdesetletni starček je dobil glasovnico in pravico voliti za svoje kandidate. Toda to ni bil noben dokaz pravičnosti glasovanja, razen da je bila vsa vas z rezultatom silno zadovoljna.

Narodni parlament—prvi v "trajni Evropi"
Februarja 1944 se je vršilo prvo zborovanje slovenskega narodnega parlamenta — zasedanje prve narodne vlade — prvi pojav te vrste v Hitlerjevi Evropi. Zborovanja so se udeležili isti delegati, ki so bili izvoljeni na kočevskem kongresu, toda mesto 120 poslancev je bilo zaključeno pomnožiti število na 180, ali 60 več. Od teh je bilo 20 poslancev oddelčnih Primorski, 21 Stajerski in 19 Gorenjski in Koroski. Zasedanje je trajalo tri dni. Ti poslanci so imeli iti na preizkušnjo za odobritev po narodu in sicer potem svobodnih volitev. Te so bile razpisane in so se pričele tri tedne kasneje, zaključile pa 30. aprila 1944.

Izvrševalni odbor je bil uradnim potom povečan iz 10 na 11 oseb. Ker se je psvobodilno gibanje naglo širilo tudi po Primorskem in Istri in je velik del tega ozemlja postal svoboden, je bil izvoljen v eksekutivno predsednik primorske Osvobodilne fronte pisatelj France Bevk.

Deklaracija glede osebnih pravic in dolžnosti
Parlament je sprejel sledeče postavbe za protekcijo pravic Slovencev v novi Sloveniji in te so bile zapodane v resoluciji o razglasu pravic in dolžnosti.

a) Vsakdo je upravičen do zaščite v smislu zakonitosti (habeas corpus) in nobene pravice ne morejo biti prikrajšane razven potom zakonitega sodnijskega procesa.

b) Enake pravice za vse brez razlike na spol, vero, narodnost in raso.

c) Svoboda vesti (v verskih, političnih in drugih etičnih vprašanjih).

d) Svoboda besede, tiska, zborovanja in združevanja.

e) Nedotakljivost osebne imovine in stanovanja.

f) Pravica do dela, oddiha-in starostne zaščite in preskrbe.

g) Obramba domovine je osnovna dolžnost vsakega državljanca. (Zapovedana vojaška služba.)

Cena knjižice je samo 50 centov s poštnino vred.

Naročila sprejema:
Knjigarna Proletarca
2301 S. Lawndale Avenue
CHICAGO 23, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postajo Vodi jo George Marchan WGES, 1360 kilocycles.

h) Naravna posledica narodnega izdajstva je poleg drugih kazni izguba državljanstva pravic.

i) Narodna osvobodilna borba in narodna oblast te pravice in dolžnosti takoj uveljavljate, kolikor dovoljuje okupatorjev teror in okoliščine težke domovinske vojne proti okupatorju ter narodnim izdajalcem.

Slovenija kot narod
Druga resolucija je določevala zgradbo Slovenije kot enote v federativni jugoslovanski državi. Zaključeno je bilo, da bo med vojno izvrševalni komite vodil vse posle zunanjih zadev slovenskega naroda. Ustanoviti ima tudi oddelke ali departmente za finančno, notranje zadeve, narodno gospodarstvo, rekonstrukcijo itd. Ti oddelki so osnovni deli slovenskega naroda in imajo povezati se z sorodnimi departmanti federalne vlade Jugoslavije.

Druge važne postavbe
Na tem zasedanju je tudi bila sprejeta resolucija, ki je določala ustanovitev legislativnega (zakonodajnega) odbora Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta (SNOS), novo ime političnega oddelka Osvobodilne fronte. Naloga tega odbora je bila sestaviti popoln zakonik, kije imel sloneti na demokratičnih principih in zavarovati osnovne pravice (Bill of Rights) vsakega državljanca. Dr. Lado Vavpotič je bil izvoljen za predsednika tega odbora, v katerem so bili člani tudi France Bevk, Jože Kralj, Maks Krmelj, Ivan Novak, kapitan Stefan Pavlič, dr. Joža Rus, Peter Stante, Vida Tomšič, dr. Jože Vilfan in Boris Zihlerl.

(Dalje prihodnjic.)

OHRANITE SE ČVRSTE Z UŽIVANJEM TRINERJEVEGA GRENKEGA VINA

Povsod slišite: ohranite se čvrste to pomlad! Pomanjkanje zdravnikov je realno. Več kot tretjina jih je v armadi. Toda, ako bomo rabili svoj razum, bo izšlo vse dobro. Glavno je, da držite svoj želodec v dobrem stanju in da ohranite dobro prebavo. Imejte vedno v zalogi Trinerjevo grenko vino z vitamini B-1, ki je prinašalo zadovoljstvo vsem, ki so ga uživali nad 58 let. Uživate ga po navodilih na steklenici. To izvrstno zdravilo in lahko odvajalno sredstvo vam pospeši apetit in prebavo. Vaš lekarnar ga ima zato, ker je tisoče družin, ki ga kupujejo. Ako ga ne dobite pri njemu, pišite na Joseph Triner Corporation, 1333 So. Ashland Ave., Chicago 8, Ill. Prepričali se boste, da je Trinerjevo grenko vino z vitamini B-1 res izvrstn izdelek. Kupujte vojne bonde in podpirajte Ameriški Rdeči križ.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKEGA NARODNI PODPORNKI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO 23, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Bankers Fear World Peace

On April 25 the world will take another step in the direction of permanent peace. On that day, the delegates from most of the nations of the world will meet in San Francisco to carry forward the plans approved weeks ago at Yalta by the late President Roosevelt, Winston Churchill and Josef Stalin.

Their purpose is to perfect a world organization which can protect every nation from the danger of unprovoked attack.

Such an organization cannot be perfected instantly. It will take time and experience and patience. The hatreds of centuries will not be wiped out in a few hours. The scars of past wars will remain to haunt the hopes of peace. But we believe that the San Francisco conference will be a success if we are not led to think that it will instantly settle every problem of the human race.

In other words, all we should expect out of San Francisco is progress. If we get more than that we shall be unexpectedly fortunate. As long as the meetings do not break up in a riot, we have reason to be thankful. Man has not had peace in the thousands of years since he first crawled out of his cave and swung a primitive axe on his neighbor. We cannot expect that peace will suddenly come in a few minutes of conversation at San Francisco.

But we can expect that a start will be made. The mere fact that such a meeting is being held is a splendid accomplishment.

We should remember that powerful influences are at work to destroy international collaboration at San Francisco. Organizations like the American Bankers' Association are more interested in a peace with profit than a peace with justice.

They are attacking the monetary policies worked out at Bretton Woods. They are afraid that it would cost them some money. And, apparently, the bankers want to maintain interest rates even though they increase mortality rates. The bankers have strong support from national monopolies, international cartels and others who profit financially from isolationism.

As soon as the San Francisco meeting opens, we will be assailed by propaganda to make us suspicious of the motives of the other nations at the conference. We will be told that Russia or England or Egypt or somebody is taking advantage of us. We will be told we are losing our shirt.

We must disregard such stuff, even though the press and radio will be full of it for weeks. And when the meeting is over we should appraise its results by one simple standard: Are the nations of the world closer to accord than they were when the meeting started? Is permanent peace still possible?

If the answer to those questions is affirmative, then the San Francisco conference was a success and we should support its conclusions, no matter what the money changers tell us.—The International Teamster.

The Loss of Our Nation—A Loss for the World

WASHINGTON. — The grave news of President Roosevelt's death has been extensively commented upon by the entire world press, with the European countries unanimous in their statements that although the prosecution of the war, with victory already within the grasp of the United Nations, will not suffer, the solving of numerous problems of the forthcoming peace was dealt a heavy blow by the death of the untiring champion of peace and humanity.

Early reports reaching the Office of War Information revealed the admiration and affinity the world held for America's war-time President and voiced through the press and radio. Some of the sentiments expressed by the bereaved world follow:

"Roosevelt died... but he left to his successors a rich heritage, the combat partnership of freedom-loving nations... The cause of the United Nations to which President Roosevelt gave his strength, will triumph forever."—Alexander Troyanovsky in Krasnaya Zvezda.

"Entire progressive mankind shares the sadness and grief with the Americans."—Trud.

"President Roosevelt was the true herald of the organization for peace and security."—Pravda.

"The American people and all progressive mankind lost the greatest political leader in the world."—Izvestia.

"One of the greatest men of America has entered the Pantheon, a gigantic personality who, in the history of America, will take his place as equal with Washington and Lincoln. We have lived in

of the old parties to collaborate in the economic and Agrarian reforms that are necessary to put the country back on its feet. If they do this instead of relying on Western support for intrigues against the Tito administration there is a chance of something resembling a federal and democratic regime operating under the primitive and difficult conditions in the country. If they don't, they will give Tito the cause and justification for establishing a Communist and undemocratic regime.

For the moment Tito's Government is broader and more representative than any of the well-informed students of Balkan affairs have anticipated. Tito has also joined in the general cry for annexations. That is the pace which has been set by others. It will be stopped, not by isolated criticism, but by a general settlement in which the saturated imperial countries which were fortunate enough to do to all the annexing during the last century will contribute their mite.—Tribune, London, England.

HE TURNED INTO THE WRONG STREET

The Yugoslav Army of Liberation has captured Sarajevo. It's an industrial center of some importance in the province of Bosnia. However, Sarajevo's claim to fame rests on something else.

In this little city, on June 28 in 1914—that's more than 30 years ago—the driver of Archduke Ferdinand's carriage turned into the wrong street and a young Serbian assassinated the heir to the Austrian throne.

That was probably the most momentous tragedy in human history. It precipitated World War I and it certainly contributed to World War II. Tens of millions of men and women and little children have succumbed to bullets, disease, starvation, as a result of what happened in Sarajevo on that June day.—Labor.

NEW TITO GOVERNMENT

The present Government in Yugoslavia is a coalition in which the Left predominates. Here, too, much will depend on the capacity

THE MARCH OF LABOR

THE 300 U.S. SAILORS AND MARINES AND 1,142 A.F.L. WORKERS CAPTURED BY THE JAPANESE AT WAKE ISLAND HAVE BEEN "ADOPTED" BY THE INSURANCE AGENTS UNION - C. I. O. OF BOSTON, WHOSE MEMBERS HAVE VOTED TO GIVE AN HOUR'S PAY EACH PER MONTH TO BUY THE CAPTIVES SUPPLIES.

*THE LESS YOU Money - THEY GIVE THEIR Lives!

THE NATIONAL LABOR UNION, A NATIONAL-FEDERATION OF CITY TRADE COUNCILS, ATTAINED A MEMBERSHIP OF 540,000, THOUGH IT LASTED ONLY SIX YEARS, 1866-1872.

YOU SHOW YOUR SYMPATHY FOR THE TRADE UNION MOVEMENT BY DEMANDING UNION LABELS IN ALL THE HATS YOU BUY!

IN 1940, AVERAGE STRAIGHT TIME EARNINGS FOR ALL NON-FARM WORKERS WERE 65¢ AN HOUR. TODAY, IN DOLLARS OF EQUAL BUYING POWER, THE FIGURE IS 60¢!

COST OF LIVING

"Men of Good Will" Can Do This Thing!

Proposal to Promote Peaceful Relations Between Labor and Capital Is Not Fantastic; Would Benefit All Classes

Probably when Thomas Jefferson presented the final draft of the Declaration of Independence some member of the Continental Congress exclaimed: "Just a lot of platitudes!" And yet those "platitudes" shook the world and ancient system crumbled and kings lost their crowns.

The "Code of Principles" formulated by Presidents Green of the A. F. of L. and Murray of the C. I. O. and President Eric Johnston of the U. S. Chamber of Commerce is not perfect. In its present form it will not hurt or help anyone very much, but if its principles, its platitudes if you please, are pressed by strong, earnest men they may very well prove as potent as those immortal words penned by Jefferson 163 years ago:

"We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by the Creator with certain unalienable rights, that among these are life, liberty and the pursuit of happiness."

The ultimate effect of the Green-Murray-Johnston pact will depend on the good faith of those who sponsor it. There is nothing fantastic about the idea. Rulers of the mightiest nations are urging us to set up an organization to assure world peace for an indefinite time.

If we can devise a plan to preserve peace among nations, why can't we work out a plan which will promote peace and sympathetic understanding between employers and the unions of their employees?

If one is feasible, why is the other an illusion? We have faith that "men of good will" can do this thing.

But there is nothing in the pact to safeguard the consumer, says Ira Mosher, president of the National Association of Manufacturers, who shows a disposition to hold out. Well, men who are wise enough to formulate a peaceful solution of the differences between labor and capital will surely be wise enough not to "gyp" the consumer.

This isn't a plan to "stick up" someone. It's a plan to bring industrial peace to America, and, therefore, a larger share of prosperity and happiness to all its citizens—including consumers.—Labor.

FOOTNOTE ON GREECE

Marie Berger, a member of the original UNRRA mission to Greece, charges that the British Army took over the mission "lock, stock and barrel."

Formerly, employed by the Dept. of Interior, the Dept. of Agriculture and the OPA, Miss Berger was with UNRRA for over a year before her return to the U.S. Her eye-witness account, reported in the N. Y. Herald Tribune by Dorothy Dunbar Bromley, fills in many details of the Greek civil war and of events leading up to it.

British uniforms were issued the mission's staff in Cairo and members were told civilian clothes might not be worn. Soon after arriving in Greece, they were made port of the British Army's 3rd Armored Corps. Protests were in vain. When American members of the mission wore their flag, the British objected.

Minutes of a meeting of British officers, seen by Miss Berger, stated that governments profits resulting from Papandreou's wage cuts and price increases would be held in a fund for eventual repayment of British loans. When American UNRRA personnel protested that the people could not live on the reduced scale and that strikes would ensue, the British answered in Miss Berger's hearing that they could easily break any strike.

Soon thereafter Greek state police and British military police were dispersing protest demonstrations. A general strike and civil war followed.

When the British captured the Athens Red Cross hospital they arrested its doctors, nurses and maintenance staff. With the hospital's 200 bed capacity taxed by 200 dead and 500 wounded, Greek Royalist police, under British supervision, mounted machine guns in the windows of patients' rooms. After the British use of Red Cross trucks to transport machine gun squads, the ELAS forces fired on all Red Cross trucks.

Miss Berger learned these facts while attempting to evacuate wounded during a lull in the fighting. Caught in the cross-fire between a British tank and ELAS snipers, she was evacuated and will not walk for a year.

Herbert Lehman, UNRRA director, has retorted that "Miss Berger's comments on the political and military situations are exclusively her personal views."—The Call (April 16, 1945.)

WHY NOT WORLD BAN ON CONSCRIPTION

Instead of adopting peacetime conscription as a national policy, thereby making that abominable blood tax a universal institution among the victorious powers, why shouldn't we throw all our influence behind a move to outlaw it, everywhere in the world?

Why should we not now draw up an armaments limitation convention that would allow to every nation volunteer contingents of air, ground and naval forces in proportion to its size, population and resources, and that would rule out compulsory military service in all lands as a breach of international law? —William H. Chamberlain in The New Leader.

IN THE WIND

From THE NATION

A friend brings political gossip from Georgia: that if Justice William O. Douglas is made chairman of the RFC, Francis Biddle will replace him on the Supreme Court and Governor Ellis Arnall will be asked to succeed Biddle as Attorney General; the gossippers point out that there is no Southerner in the Cabinet now and that Arnall is easily confirmable. His liberal friends, however, are advising against it. Eugene Talmadge plans to run for Governor next year, and in Arnall's absence the only likely opponent for him would be the reactionary ex-Governor Eurith D. Rivers.

Virginia is being plastered with small stickers bearing a silhouette map of the state on which are superimposed the words "Repeal Poll Tax."

A pamphlet entitled "Communism Today, or Red Fascism," by Raymond T. Feely, S. J., has on its cover the hammer and sickle turned the wrong way. It looks suspiciously like what the Communists would call a leftist deviation.

An advertisement in the Washington Post of April 7 lists six Christian Science reading-rooms in which you can learn how to release your latent abilities by realizing the delusory nature of material circumstances. Only if you're colored you'll have to learn in a special room.

On April 1 a Nazi propaganda broadcast said, "The National Socialist Party is no more." The Montreal Star, reporting the broadcast on April 2, gave it this headline: "Socialists Out, Says Nazi Radio."

From Johannesburg comes this sad tale of the meat situation in South Africa. A man waited patiently in line at a butcher shop, and reached the counter just in time to see the last piece of meat go to somebody else. The same thing happened again the next day. In a rage, the man went to a gunsmith and roared, "I want some bullets!" "What for?" asked the gunsmith. "I'm going to shoot the food controller." "Oh, you too. Get in line."

America, a highly conservative Catholic weekly, published on April 14 an article entitled FEPC — a Challenge to Democracy, by Richard J. Roche, recommending in the strongest terms a permanent FEPC.

Looking Ahead

By LEN DE CAUX

Once upon a time there was a bird called the dodo. He was rather plump and clumsy and—well, a bit lazy mentally.

But the dodo did have definite ideas on one subject. He believed a dodo should always behave like a dodo—a pure and simple dodo—and never venture out of his element.

So, while the dodo waddled like a duck, he considered it most undodo-like to swim like a duck.

Another maxim of the dodo was that dodo wings were meant to flap but not to fly with.

Each generation of dodos was taught that the good dodo should stick to his waddle—and that to try to swim or fly would be to go "beyond the legitimate functions of dodo-dom."

So the dodo never developed web feet to swim with or real wings to fly with.

The beasts of prey who liked dodo meat thought the dodo's ideas were very sound—they made him so much easier to eat.

And now there aren't any more dodos.

But the dodo's ideas did not become extinct with the dodo.

American unions are constantly lectured on the virtues of the dodo's philosophy—particularly by those who'd like to dig their claws into labor.

And there are even some union leaders who preach pure-and-simple dodo unionism.

One of their favorite maxims is that unions should "keep out of politics."

Political activity may be all right for others, they say, but unionists would be "out of their element."

So there was much squawking from dodo-eaters and labor dodos when the CIO formed a Political Action Committee and learned to swim in the waters of politics.

First Big "Nazi Rat" In Our "Our Hands"

Franz von Papen is the first Nazi rat of any size or pedigree to be picked off a life raft since Hitler's ship went into its death plunge. He apparently considered it convenient to be in the Ruhr when the Americans surrounded it rather than remain in Berlin and run the risk of capture by the Russians or move south with his colleagues for the Wagnerian payoff. Franz does not like payoffs and up to now has been fairly agile in avoiding them. A Prussian by birth and training, he was German military attache in Washington during World War I and was organizer of sabotage in war factories. During the Weimar Republic he appreciated the growing strength of National Socialism, and in 1932 when he had become Chancellor of the Reich, he removed by force the legally constituted Social Democratic government in Prussia. A few months later he was instrumental in bringing Hitler to power. A congenital doublecrosser, he barely escaped the blood purge of June, 1934, Hindenburg's generals coming to the rescue in the nick of time. Von Papen won his way back into his Führer's good graces by using his post as Ambassador to Vienna to prepare Austria for the Nazi banquet. His later attempts in Ankara were less successful if equally assiduous. Herr Franz von Papen is a shifty customer. No doubt at this moment he is seeking to advise us on what to do with Germany and offering us his skilled services. He will probably pose something of a problem to the War Crimes Commission. For, in the words of Ernst Jeackh, he is merely "the soul and brains of the Nazi conspiracy that pushed Hitler into the Chancellery." Just a top Nazi, that's all. No single act of murder or torture traceable to him. Just one of the perverted geniuses most responsible for the plague that has laid waste a world.—The Nation.

Who Is Responsible for This?

Buried in the war news is a startling item. An Associated Press dispatch from Frankfurt-on-the-Main, quoted Dr. Dudhard Duisberg as saying that only 30 per cent of Germany's industry has been destroyed by the war, and that while recovery would be a terrific task, it was by no means impossible.

W. C. Boehnert, another big German industrialist and 'an official of the vast I. G. Farben enterprises,' took substantially the same view.

That's all very interesting, but the startling part of the story is that the Associated Press calmly reports that these two big German industrialists—men whose companies participated in the cartel arrangements with British and American Big Business—are now "cooperating and advising" with the Allied Military Government in Germany.

Allied military commanders have been cautioning their soldiers that there must be no collaboration with Germans—that they must not even wink at a pretty German girl.

But the big German industrialists, the men who put Hitler in power and who are more responsible for this dreadful war than any other single element, are made advisors to the Allied Military Government. Some congressional committee should endeavor to find the answer to that enigma.

Radicals a la Tribune

Although Gov. Greer and Mayor Kelly are for an Illinois constitutional convention, says the Chicago Tribune, "most of the rooting is being done by radical elements and professors."

The Chicago Bar Association, on record for the proposal, has, we take it, replaced the Comintern, the Illinois Association of Real Estate Boards is but another hangout for the Jacobins, and the League of Women Voters a front for the I. W. W.s.

It is startling to contemplate that the Illinois Federation of Business and Professional Women's clubs may include none but anarchists and syndicalists. And what of the Illinois Municipal League? Can it be that most city officials in Illinois are apostles of Lenin?

Are the members of the Illinois Congress of Parents and Teachers fellow travelers, and those of the Chicago Women's Club reincarnated Emma Goldmans?

All those organizations are for the convention. Do they all look to Gov. Green as the Kerensky of the revolution?

Some radicals, Mr. McCormick!—The Chicago Sun.

But even more undodo-like behavior was to follow from the CIO.

Not only did it become active in national affairs, it even tried out its wings in the firmament of world affairs.

It promoted a united conference of world labor, which at once sought to make its voice heard in the councils of the United Nations at San Francisco.

More squawking from dodo leaders of the AFL.

They said, in effect, that the American labor dodo should associate only with dodos exactly like himself or remain isolated, and particularly that he should never mix with birds of a different hue.

They complained that the CIO was "plunging labors economic objectives into the stormy sea of world politics."

And they added that for world labor to seek a voice at San Francisco was to go "far beyond the legitimate functions of trade unions."

Unlike the ancient dodo, the labor movements represented at the Washington world labor meeting have shown a capacity to survive in the most bitter struggle for existence.

The French unions did not let the Nazis eat them up on account of any dodo-ideas of "eschewing politics" or sticking to "economic objectives" and "legitimate union functions."

They went underground, united with every other group that wanted to fight the Nazis, and played the most active political part in national liberation.

The Soviet unions similarly did not have any dodo notions of "limited functions" when the Nazi hordes overran their country.

They became a leading and integral part of a great people's movement of resistance, fighting and producing to the limits of human endurance.

So too with British labor, which went so far beyond pure-and-simple

pedion into politics and national affairs as to become part of a government of war unity.

ANOTHER FAMOUS VICTORY FOR BYRD

Senator Harry Byrd of Virginia has won another of those "victories" for which he is famous. He has succeeded in persuading the Army Engineers to abandon their plan to "harness" the Potomac River.

By constructing a series of dams, the engineers could have created a T. V. A. at the back door of Washington and supplied millions of people with cheap electricity. Of course, the Power Trust didn't like that. The rich newspaper publishers of Washington didn't like it. Therefore, Senator Byrd didn't like it.

Now he proudly announces that he has assurances from the Chief of the Army Engineers that the scheme has been abandoned. So, for an indefinite period, the people must continue to pay tribute to the Power Trust.

Some day, we hope, the voters of Virginia will send to Washington a Senator who is more interested in the welfare of the people than he is in profits of public utilities.—Labor.

WISDOM FROM A FARM JOURNAL

A friends sends us an editorial from the "Farmers' Union Herald," which speaks for the militant Farmers' Union.

"When workers and farmers quarrel, exploiters of both write bad laws on the statute books," says the editorial.

"The Farmers' Union prefers—like the cooperative movement all over the world—to work with labor. If there are conflicts between workers and farmers, they may be solved by mutual agreements, rather than going to the legislatures or Congress for restrictive laws.—Labor.